

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิจัยนั้น ผู้วิจัยขอนำเสนอเป็น 4 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนตอนที่ 2-4 เป็นการตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 1 - 3

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 คุณภาพของบัณฑิตตามความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิต (ความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิต ต่อความจำเป็นของทักษะต่างๆ ในการปฏิบัติงานของบัณฑิต และความพึงพอใจต่อทักษะนั้นๆ ของบัณฑิต)

ตอนที่ 3 ความรู้ความสามารถและทักษะของบัณฑิต (ปริญญาโทและเอก) ที่ควรพัฒนา

ตอนที่ 4 แนวทางการพัฒนาคุณภาพบัณฑิตปริญญาโทและเอกของ มสธ. ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ในตอนนี้เป็นการนำเสนอข้อมูลทั่วไปของผู้ใช้บัณฑิต บัณฑิต อาจารย์ และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ใช้บัณฑิต

ข้อมูลทั่วไปของผู้ใช้บัณฑิตมีรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปในด้านต่างๆ ของผู้ใช้บัณฑิต

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. หน่วยงาน		
1.1 ประเภทของหน่วยงาน		
รัฐบาล	115	70.55
เอกชน	43	26.38
ไม่ระบุ	5	3.07
รวม	163	100.00

ลักษณะของหน่วยงานที่บัณฑิตปฏิบัติงาน	จำนวน	ร้อยละ
บริหารสาธารณะบริการ	42	11.57
บริการ	40	11.01
สถาบันการศึกษา	25	15.33
ทหาร/ตำรวจ	23	14.11
สุขภาพ	17	10.43
สังคมสงเคราะห์	16	9.82
การเกษตร ป่าไม้ ประมง	16	9.82
วิชาชีพ วิทยาศาสตร์ เทคนิค	13	7.98
การเงิน/การประกันภัย/สหกรณ์	11	6.75
เหมืองแร่	3	1.84
กฎหมาย/ศาล	10	6.13
ข่าวสารและการติดต่อสื่อสาร	7	4.29
ขายส่งสินค้า	2	1.23
น้ำและของเสีย	2	1.23
ศิลปะการแสดง บันเทิง	2	1.59
พลังงาน	1	0.61
ทันตสถาน	1	0.61
องค์กรปกครองท้องถิ่น	1	0.61
การขนส่ง	2	1.59
ไม่ระบุ	1	0.61
รวม	163	100.00

ที่ตั้งหน่วยงานของหน่วยงาน (จังหวัด)	จำนวน	ร้อยละ
กรุงเทพมหานคร	6	3.68
กาญจนบุรี	2	1.23
กาฬสินธุ์	4	2.45
จันทบุรี	2	1.23
ชลบุรี	4	2.45
ชัยนาท	4	2.45
ชุมพร	3	1.84
เชียงใหม่	5	3.07
ตราด	2	1.23
ตาก	2	1.23
นครนายก	3	1.84
นครปฐม	3	1.84
นครพนม	4	2.45
นครราชสีมา	4	2.45
นครศรีธรรมราช	3	1.84
นครสวรรค์	2	1.23
นนทบุรี	6	3.68
นราธิวาส	2	1.23
น่าน	2	1.23
บึงกาฬ	3	1.84
บุรีรัมย์	2	1.23
ปทุมธานี	5	3.07
ประจวบคีรีขันธ์	2	1.23
ปราจีนบุรี	2	1.23
พระนครศรีอยุธยา	7	4.24
พังงา	2	1.23
พิจิตร	2	1.23

ที่ตั้งหน่วยงานของหน่วยงาน (จังหวัด)	จำนวน	ร้อยละ
พิษณุโลก	1	0.61
เพชรบุรี	2	1.23
เพชรบูรณ์	3	1.84
แพร่	3	1.23
ร้อยเอ็ด	2	1.23
ราชบุรี	3	1.84
ลำปาง	2	1.23
เลย	4	2.45
ศรีสะเกษ	3	1.84
สกลนคร	4	2.45
สงขลา	2	1.23
สตูล	2	1.23
สมุทรปราการ	2	1.23
สมุทรสาคร	2	1.23
สระบุรี	2	1.23
สุพรรณบุรี	3	1.84
สุราษฎร์ธานี	3	1.84
สุรินทร์	2	1.23
หนองคาย	2	1.23
อ่างทอง	3	1.84
อุดรธานี	3	1.84
อุตรดิตถ์	2	1.23
อุบลราชธานี	2	1.23
ไม่ระบุ	8	4.91
รวม	163	100.00

จำนวนบุคลากรในหน่วยงาน	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 10 คน	10	6.13
11 – 50 คน	28	17.18
51 – 100 คน	20	12.27
101 – 500 คน	59	36.20
มากกว่า 500 คน	41	25.15
ไม่ระบุ	5	3.07
รวม	163	100.00

ความสัมพันธ์กับบัณฑิตที่ประเมิน	จำนวน	ร้อยละ
ผู้อำนวยการ	32	19.63
ผู้จัดการฝ่าย	7	4.29
หัวหน้างาน	45	27.61
ฝ่ายพัฒนาบุคลากร	10	6.13
อื่นๆ ประกอบด้วย		
กรรมการผู้จัดการ	5	3.07
คณบดี	5	3.07
นายแพทย์สาธารณสุข	4	2.45
ผู้บังคับบัญชา	4	2.45
รองผู้อำนวยการฝ่าย	5	3.07
วัฒนธรรมจังหวัด	3	1.84
สารวัตสถานี่	4	2.45
หัวหน้าโครงการ	5	3.07
หัวหน้าตึก	5	3.07
หัวหน้าฝ่าย	5	3.07
หัวหน้าฝ่ายอำนวยการ	5	3.07
หัวหน้าสำนักวิชา	5	3.07
อัยการจังหวัด	4	2.45

ความสัมพันธ์กับบัณฑิตที่ประเมิน	จำนวน	ร้อยละ
เป็นเจ้าของธุรกิจ (ประเมินตนเอง)	1	0.61
ไม่ระบุ	9	5.52
รวม	163	100.00

ปริญญาที่บัณฑิตฯ ได้รับสามารถใช้ในการเลื่อนตำแหน่ง	จำนวน	ร้อยละ
ใช่	34	20.86
ไม่ใช่	95	58.28
ไม่สำหรับผู้เริ่มงานใหม่	22	13.50
ไม่ระบุ	12	7.36
รวม	163	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตส่วนใหญ่มาจากหน่วยงานภาครัฐ (70.55%) และรองลงมา เป็นภาคเอกชน (26.38%) ในด้านลักษณะของหน่วยงาน พบว่า มีความหลากหลายส่วนใหญ่เป็น หน่วยงานบริหารสาธารณ (15.33%) รองลงมาเป็นหน่วยงานบริการ (15.33%) สถาบันการศึกษา (10.43%) และทหาร/ตำรวจ (9.82%) สำหรับที่ตั้งของหน่วยงาน พบว่า กระจายอยู่ในทุกภูมิภาคของ ประเทศและแทบจะอยู่ในทุกจังหวัด

สำหรับจำนวนบุคลากรในหน่วยงาน ส่วนใหญ่เป็นหน่วยงานที่มีบุคลากรประมาณ 101-500 คน (36.20%) รองลงมามากกว่า 500 คน (25.15%)

ผู้ใช้บัณฑิตที่ให้ข้อมูลสำหรับการวิจัยนี้ ส่วนใหญ่เป็นหัวหน้างานของบัณฑิต (26.61%) รองลงมาเป็นผู้อำนวยการ (19.63%) สำหรับการได้รับปริญญาของบัณฑิตกับการเลื่อนตำแหน่ง ไม่สามารถใช้เลื่อนตำแหน่งได้ (58.28%) รองลงมาสามารถใช้เลื่อนตำแหน่งได้ (20.86%)

1.2 ข้อมูลทั่วไปของบัณฑิต

ข้อมูลทั่วไปของบัณฑิตมีรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

(หมายเหตุ ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างของบัณฑิตไว้ 380 คน เมื่อแจกแบบสอบถามรอบแรก ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาค่อนข้างน้อย ผู้วิจัยจึงส่งแบบสอบถามรอบที่สอง ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ ซึ่งเมื่อรวมกับรอบแรกได้เป็น 401 ฉบับ ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มตัวอย่างทั้ง 401 ฉบับ)

ตารางที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของบัณฑิต มสธ.

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	146	36.41
หญิง	220	54.86
ไม่ระบุ	35	8.73
รวม	401	100.00
2. อายุ		
20 – 30	97	24.19
31 – 40	181	45.14
41 – 50	67	16.71
51 – 60	15	3.74
60 ปีขึ้นไป	2	0.50
ไม่ระบุ	39	9.72
รวม	401	100.00
3. ภูมิลำเนา		
กรุงเทพฯ	73	18.21
ภาคเหนือ	68	16.97
ภาคกลาง (รวมตะวันออก)	92	22.95
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	88	21.91
ภาคใต้	80	19.96
รวม	401	100.00
4. สำเร็จการศึกษาระดับ		
ปริญญาโท	394	98.25
ปริญญาเอก	7	1.75
รวม	401	100.00

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
5. จบการศึกษาจากสาขาวิชา (คณะ)		
ศึกษาศาสตร์	65	16.21
ศิลปศาสตร์	19	4.74
วิทยาการจัดการ	41	10.22
เศรษฐศาสตร์	7	1.75
นิติศาสตร์	28	6.98
รัฐศาสตร์	31	7.73
นิเทศศาสตร์	19	4.74
มนุษยนิเวศศาสตร์	20	4.99
ส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์	41	10.22
วิทยาศาสตร์สุขภาพ	17	4.24
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	22	5.49
พยาบาลศาสตร์	14	3.49
ไม่ระบุ	77	19.20
รวม	401	100.00
6. ปีที่สำเร็จการศึกษา		
2558	337	84.04
2559	16	3.99
ไม่ระบุ	48	3.99
รวม	401	100.00
7. หน่วยงานของบัณฑิต		
1) กรมการพัฒนาชุมชน	1	0.20
2) กรมแพทย์ทหารบก	1	0.20
3) กรมราชทัณฑ์	1	0.20
4) กรมส่งเสริมการเกษตร	2	0.50
5) กรมส่งเสริมสหกรณ์	3	0.70
6) กองกำกับการสืบสวนตำรวจภูธร จังหวัดตาก	1	0.20

7) กองสุขศึกษา กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข	1	0.20
8) การสื่อสาร CAT กสท.	1	0.20
9) ข้าราชการครูโรงเรียนภูเก็ตวิทยาลัย	1	0.20
10) งานผู้ช่วยนอก จังหวัดตาก	1	0.20
11) เจ้าของกิจการ	1	0.20
12) ชลบุรี	1	0.20
13) ตำรวจ	1	0.20
14) ทัศนสถาน โรงพยาบาลราชทัณฑ์	1	0.20
15) ทำธุรกิจส่วนตัว	1	0.20
16) เทศบาลตำบลไทรมา	1	0.20
17) เทศบาลตำบลบ่อทอง	1	0.20
18) เทศบาลตำบลพุทไธสง	1	0.20
19) เทศบาลตำบลระโนด	1	0.20
20) เทศบาลตำบลศรีเชียงใหม่ อำเภอศรีเชียงใหม่	1	0.20
21) เทศบาลตำบลหนองหญ้าไซ	1	0.20
22) ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน)	1	0.20
23) ธุรกิจส่วนตัว	4	1.00
24) บก.สส.ภ.4	1	0.20
25) บจก.ชูเลี่ยน (ประเทศไทย)	1	0.20
26) บจม. แอ็ดวานซ์อินฟอร์เมชันเทคโนโลยี	1	0.20
27) บริษัท ทรัพย์เฟิลเอก ทัวร์ (2009)	1	0.20
28) บริษัท ผลิตภัณฑ์อาหารอินทรีย์	1	0.20
29) บริษัท พราว เอสเตท ดีเวลลอปเม้นท์	1	0.20
30) บริษัท เมทาโกรเกษตรอุตสาหกรรม จำกัด	1	0.20
31) บริษัทเอกชน	4	1.00
32) ผู้ประกอบการ	1	0.20
33) พนักงานบริษัท	1	0.20

34) พิสูจน์หลักฐานจังหวัดเลย	1	0.20
35) มหาวิทยาลัยเฉลิมกาญจนา	1	0.20
36) มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม	1	0.20
37) มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี	1	0.20
38) มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ	1	0.20
39) โรงพยาบาลทองผาภูมิ	4	1.00
40) โรงพยาบาลเชียงใหม่	1	0.20
41) โรงพยาบาลนวมินทร์ฯ	1	0.20
42) โรงพยาบาลบางไทร	1	0.20
43) โรงพยาบาลเรณูนคร	1	0.20
44) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	2	0.50
45) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลทุ่งแซ อำเภอมะเอย์	1	0.20
46) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลตากูก	1	0.20
47) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลท่าหอ	4	1.00
48) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลราษฎร์สำราญ	1	0.20
49) โรงพยาบาลสำมะเอย์	1	0.20
50) โรงเรียนท่าลาด	1	0.20
51) โรงเรียนเทพมิตรศึกษา	1	0.20
52) โรงเรียนเทศบาล 4 วัดนพวงศ์วราราม	1	0.20
53) โรงเรียนเทศบาลบ้านบ่อฝ้าย	1	0.20
54) โรงเรียนเทศบาลสะเดา	1	0.20
55) โรงเรียนเทศบาล 2 ชำนาญอนุเคราะห์	1	0.20
56) โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ	1	0.20
57) โรงเรียนบ้านโนนหบ	1	0.20
58) โรงเรียนบ้านหาดรีน	1	0.20
59) โรงเรียนภูเขียว	1	0.20
60) โรงเรียนสตรีศรีเกษตร สพม.28	1	0.20
61) โรงเรียนสะเดา	1	0.20

62) โรงเรียนหงษ์เจริญวิทยา	1	0.20
63) โรงเรียนหนองกิ้งพิทยาคม	1	0.20
64) โรงเรียนอนุบาลกิลลาพร	1	0.20
65) ร้านค้าชนะเลิศพาณิชย์	1	0.20
66) โรงพยาบาลเซนต์แมรี่	1	0.20
67) โรงพยาบาลสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์	1	0.20
68) โรงพยาบาลโอเวอร์บรู๊ค	1	0.20
69) โรงเรียนโคกสำโรง	1	0.20
70) โรงเรียนกวดวิชา มอ.ติวเตอร์ กระบี่	1	0.20
71) โรงเรียนปทุมธานี “นันทมนีบำรุง”	1	0.20
72) โรงเรียนประทาย	1	0.20
73) โรงเรียนลาซาล	1	0.20
74) โรงเรียนหนองหัวช้างวิทยา	1	0.20
75) วิทยาลัยเทคนิคระยอง	1	0.20
76) วิทยาลัยพยาบาลและสุขภาพ ม.ราชภัฏสวนสุนันทา	1	0.20
77) ศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง	1	0.20
78) ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดนครปฐม	1	0.20
79) ศาลแรงงานกลาง	1	0.20
80) ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ ชัยภูมิ	1	0.20
81) ส่งเสริมสหกรณ์	1	0.20
82) สำนักงานกกต. จอ.สระแก้ว	1	0.20
83) สำนักงาน PN ทนายความ	1	0.20
84) สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน	1	0.20
85) สำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาสตูล	1	0.20
86) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลแท่นเลิงจาน	1	0.20
87) สถานีตำรวจภูธรเมืองระนอง	1	0.20
88) สถานีตำรวจภูธรแม่สอด จังหวัดตาก	1	0.20
89) ส่วนตัว-เอกชน	1	0.20

90) สสอ.น้ำพอง	1	0.20
91) สหกรณ์ออมทรัพย์	1	0.20
92) สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสุราษฎร์ธานี จำกัด	1	0.20
93) สำนักงานกาญจนบุรี	1	0.20
94) สำนักงานเกษตรจังหวัดฉะเชิงเทรา	1	0.20
95) สำนักงานเกษตรจังหวัดเพชรบุรี	1	0.20
96) สำนักงานเกษตรจังหวัดสระบุรี	1	0.20
97) สำนักงานเกษตรจังหวัดสุรินทร์	1	0.20
98) สำนักงานเกษตรจังหวัดอำนาจเจริญ	1	0.20
99) สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดหนองบัวลำภู	1	0.20
100) สำนักงานเกษตรอำเภอเขวาสันรินทร์ จังหวัดสุรินทร์	1	0.20
101) สำนักงานเกษตรอำเภอบางเรอ	1	0.20
102) สำนักงานเกษตรอำเภอปราณบุรี	1	0.20
103) สำนักงานเกษตรอำเภอพรหมคีรี	1	0.20
104) สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองพะเยา	1	0.20
105) สำนักงานเขตจัตุจักร (ร.ร.มัธยมประชาชนิเวศ)	1	0.20
106) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2	1	0.20
107) สำนักงานจังหวัดภูเก็ต	1	0.20
108) สำนักงานตรวจสอบภายใน ศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร ถนนดินแดง	1	0.20
109) สำนักงานทรัพยากรน้ำ ภาค 10	1	0.20
110) สำนักงานเทศบาลนครอุดรธานี	1	0.20
111) สำนักงานบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 10 กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช	1	0.20
112) สำนักงานปฏิรูปที่ดินจังหวัดสระบุรี	1	0.20
113) สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม	1	0.20
114) สำนักงานพัฒนาที่ดิน เขต 12	1	0.20
115) สำนักงานพาณิชย์จังหวัดนครราชสีมา	1	0.20

116) สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย กระทรวงวัฒนธรรม	1	0.20
117) สำนักงานสททกรณจังหวัด	1	0.20
118) สำนักงานสททกรณจังหวัด	1	0.20
119) สำนักงานสททกรณจังหวัดกระบี่	1	0.20
120) สำนักงานสททกรณจังหวัด	1	0.20
121) สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมืองน่าน	1	0.20
122) สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	1	0.20
123) องค์การของรัฐ	1	0.20
124) องค์การบริหารส่วนตำบลชั้นไต่ใหญ่ อำเภอเมือง	1	0.20
125) เอกชน	1	0.20
126) ATALL NOLDING CO.,LTD.	1	0.20
127) Contact Center	1	0.20
128) MSD (Thailand) LTD.	1	0.20
129) SCG-Cement	1	0.20
130) Sixsolution	1	0.20
131) The Qen Sest	1	0.20
รวม	401	100.00

จากตารางที่ 2 พบว่า บัณฑิต (ระดับ ป.โทและเอก) ที่ทำการศึกษาครั้งนี้ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (54.86%) มีอายุระหว่าง 31-40 มากที่สุด (45.14%) รองลงมาคือ 20-30 (24.19%) และ 41-50 (16.70%) มีภูมิลำเนาอยู่ในทุกภูมิภาค โดยอยู่ในภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากที่สุด (22.95%) รองลงมาคือ ภาคตะวันออกเพียงเหนือ (21.91%) บัณฑิตสำเร็จการศึกษาระบายในทุกสาขาวิชา/คณะของมหาวิทยาลัย และส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2558 สำหรับลักษณะงานที่ทำมีความหลากหลายมาก ทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ได้แก่ สถานศึกษา ทหาร ตำรวจ พยาบาล ทัศนสถานเทศบาล เกษตร โรงงานอุตสาหกรรม และธุรกิจส่วนตัว

1.3 ข้อมูลทั่วไปของอาจารย์

ข้อมูลทั่วไปของอาจารย์มีรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3 ข้อมูลทั่วไปของอาจารย์

	ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ			
	ชาย	8	26.70
	หญิง	22	73.30
	รวม	30	100.00
2. อายุ			
	20 – 30	-	-
	31 – 40	2	6.67
	41 – 50	5	16.67
	51 – 60	15	50.00
	60 ปีขึ้นไป	8	26.66
	รวม	30	100.00
3. ระดับการศึกษา			
	ปริญญาโท	10	39.39
	ปริญญาเอก	20	60.61
	อื่นๆ	-	-
	รวม	30	100.00
4. สาขาวิชาที่สังกัด			
	เกษตรศาสตร์และสหกรณ์	2	6.67
	นิติศาสตร์	3	10.00
	นิเทศศาสตร์	2	6.67
	พยาบาลศาสตร์	3	10.00
	มนุษยนิเวศศาสตร์	1	3.33
	รัฐศาสตร์	1	3.33
	วิทยาการจัดการ	4	13.33

วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	5	16.68
ศิลปะศาสตร์	1	3.33
ศึกษาศาสตร์	3	10.00
เศรษฐศาสตร์	1	3.33
ไม่ระบุ	4	13.33
รวม	30	100.00
5. จำนวนปีที่ เป็นอาจารย์ มศธ.		
0 – 2 ปี	1	3.33
มากกว่า 2 – 5 ปี	1	3.33
มากกว่า 5 – 7 ปี	2	6.67
มากกว่า 7 – 10 ปี	3	10.00
มากกว่า 10 – 15 ปี	3	10.00
มากกว่า 15 – 20 ปี	2	6.67
มากกว่า 20 – 25 ปี	2	6.67
มากกว่า 25 ปี	16	53.34
รวม	30	100.00

จากตารางที่ 3 พบว่า อาจารย์ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 30 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (73.30%) ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 51-60 ปี (50.00%) รองลงมาอายุระหว่าง 41-50 ปี (16.67%) ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก (60.61%) สำหรับสาขาวิชาที่สังกัด อาจารย์มาจากทุกสาขาวิชาของมหาวิทยาลัย สำหรับระยะเวลาที่เป็นอาจารย์ที่ มศธ. ส่วนใหญ่เป็นอาจารย์มามากกว่า 25 ปี มากที่สุด (53.30%) รองลงมา คือ 7-10 ปี (10.00%) และ 10-15 ปี (10.00%) เท่ากัน

1.4 ข้อมูลทั่วไปของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

ข้อมูลทั่วไปของบุคลากรที่เกี่ยวข้องมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4 ข้อมูลทั่วไปของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	11	32.35
หญิง	23	67.65
รวม	34	100.00
2. อายุ		
20 – 30	3	8.82
31 – 40	14	41.18
41 – 50	6	17.65
51 – 60	11	32.35
60 ปีขึ้นไป	-	-
รวม	34	100.00
3. หน่วยงานที่ปฏิบัติ		
สำนักวิชาการ	1	2.94
สำนักบัณฑิตศึกษา	9	26.47
สำนักบรรณสารสนเทศ	4	11.76
ศูนย์วิทย์พัฒนา มสธ. เพชรบุรี	2	5.88
ศูนย์วิทย์พัฒนา มสธ. จันทบุรี	2	5.88
ศูนย์วิทย์พัฒนา มสธ. ลำปาง	3	8.82
ศูนย์วิทย์พัฒนา มสธ. อุบลราชธานี	1	2.94
สาขาวิชานิเทศศาสตร์	2	5.88
สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์	2	5.88
สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	3	8.82

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
สาขาวิชาศิลปศาสตร์	1	2.94
สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์	2	5.88
ไม่ระบุ	2	5.88
รวม	34	100.00
4. จำนวนปีที่ท่านปฏิบัติงาน		
0 – 2 ปี	2	5.88
มากกว่า 2 – 5 ปี	1	2.94
มากกว่า 5 – 7 ปี	1	5.88
มากกว่า 7 – 10 ปี	3	8.82
มากกว่า 10 – 15 ปี	3	8.82
มากกว่า 15 – 20 ปี	9	26.47
มากกว่า 20 – 25 ปี	3	8.82
มากกว่า 25 ปี	11	32.35
ไม่ระบุ	1	2.94
รวม	34	100.00

จากตารางที่ 4 พบว่า บุคลากรของมหาวิทยาลัยที่ทำงานในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษา ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (67.65%) ในด้านอายุ ส่วนใหญ่มีอายุช่วง 31-40 ปี (41.18%) รองลงมาคือ 51-60 ปี (32.35%) สำหรับหน่วยงานที่ปฏิบัติงานพบว่า บุคลากรมาจากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้ง ศูนย์วิทย์พัฒนา ซึ่งเป็นหน่วยงานในภูมิภาคของมหาวิทยาลัย สำหรับจำนวนปีที่ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยพบว่า ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานมากกว่า 25 ปี (32.35%) รองลงมา มากกว่า 15-20 ปี (26.47%)

ตอนที่ 2 คุณภาพของบัณฑิตตามความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิต

คุณภาพของบัณฑิต ปริญญาโทและเอก มสธ. (ตามความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตต่อความจำเป็นของทักษะต่างๆ ในการปฏิบัติงาน และความพึงพอใจต่อความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิต)

ในตอนนี้เป็นการนำเสนอผลการศึกษาคูณภาพของบัณฑิต มสธ. ตามความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิต โดยข้อมูลที่น่าเสนอจะเป็นความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตต่อระดับความสำคัญของทักษะด้านต่างๆ ที่มีต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิต และระดับความพึงพอใจต่อทักษะเหล่านั้นของบัณฑิต มสธ.

การนำเสนอจะนำเสนอทั้งภาพรวมของทักษะด้านต่างๆ และทักษะแต่ละด้านในประเด็นย่อยๆ ตามรายละเอียดในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 5 ความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตต่อความสำคัญของทักษะด้านต่างๆ ในภาพรวมต่อการปฏิบัติงานและความพึงพอใจต่อทักษะแต่ละด้านของบัณฑิต (ปริญญาโทและเอก) มสธ. (n = 163)

ความรู้และทักษะแต่ละด้าน ในภาพรวม	ความสำคัญต่อการ ปฏิบัติงาน			ความพึงพอใจ			ความ แตกต่าง	แปลค่า
	\bar{X}	S.D.	แปล ค่า	\bar{X}	S.D.	แปล ค่า		
	1. ทักษะพื้นฐาน	3.80	0.57	มาก	3.80	0.55		
2. ความสามารถทางวิชาการ	4.29	0.57	มาก	4.22	0.52	มาก	0.07	น้อยที่สุด
3. ทักษะความสามารถส่วนบุคคล	4.45	0.53	มาก	4.49	0.50	มาก	-0.04	น้อยที่สุด
4. ทักษะด้านการจัดระบบองค์กร	4.22	0.64	มาก	4.11	0.59	มาก	0.11	น้อยที่สุด
5. ความรู้และทักษะเฉพาะด้าน	4.27	0.57	มาก	4.22	0.51	มาก	0.05	น้อยที่สุด

จากตาราง 5 พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตมีความคิดเห็นว่า ความรู้และทักษะแต่ละด้าน มีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิตในระดับมากทุกด้าน และมีความพึงพอใจต่อทักษะแต่ละด้านของบัณฑิตในระดับมากทุกด้านเช่นกัน ทั้งนี้ ด้านทักษะความสามารถส่วนบุคคลได้ค่าเฉลี่ยความสำคัญสูงกว่าด้านอื่นๆ ($\bar{X} = 4.45$) และผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อทักษะด้านนี้ของบัณฑิตในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่นๆ เช่นกัน ($\bar{X} = 4.49$) ความแตกต่างระหว่างความสำคัญกับความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด (= 0.04) คือมีความพึงพอใจมากกว่าความสำคัญ ทักษะที่ผู้ใช้บัณฑิตเห็นว่ามีความสำคัญ

ระดับมากรองลงมา คือ ความสามารถทางวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.29$) (และผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อทักษะด้านนี้ของบัณฑิตในระดับมากรองลงมาเช่นกัน ($\bar{X} = 4.22$) โดยความแตกต่างระหว่างความสำคัญกับความพึงพอใจต่อทักษะมีอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($= 0.07$)

ทักษะที่ได้รับความสำคัญรองลงมาอีก คือ ความรู้และทักษะเฉพาะด้าน ผู้ใช้บัณฑิตเห็นว่ามี ความสำคัญมาก ($\bar{X} = 4.27$) มีความพึงพอใจต่อความรู้และทักษะด้านนี้ระดับมากเช่นกัน ($\bar{X} = 4.22$) ความสำคัญสูงกว่าความพึงพอใจ 0.05 ซึ่งอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตารางที่ 6 ความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตต่อความสำคัญของทักษะพื้นฐานที่มีต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิต และความพึงพอใจต่อทักษะนี้ของบัณฑิต

ทักษะพื้นฐาน	ความสำคัญต่อการปฏิบัติงาน			ความพึงพอใจ			ความแตกต่าง	แปลค่า
	\bar{X}	S.D.	แปลค่า	\bar{X}	S.D.	แปลค่า		
	1. การสื่อสารภาษาอังกฤษ การพูด	3.59	0.97	มาก	3.45	0.68		
2. การสื่อสารภาษาอังกฤษ ด้วยการเขียน	3.40	0.98	ปานกลาง	3.47	0.71	ปานกลาง	-0.07	น้อยที่สุด
3. ความเข้าใจในภาษาอังกฤษ	3.68	0.84	มาก	3.62	0.65	มาก	0.06	น้อยที่สุด
4. ทักษะการคิดคำนวณ	3.70	0.79	มาก	3.94	0.72	มาก	-0.24	น้อยที่สุด
5. ทักษะ ICT	4.13	0.66	มาก	4.14	0.68	มาก	-0.01	น้อยที่สุด
6. ทักษะการรู้ข้อมูลข่าวสาร (Information Literacy)	4.28	0.66	มาก	4.13	0.72	มาก	0.15	น้อยที่สุด
เฉลี่ยรวม	3.80	0.57	มาก	3.80	0.54	มาก	0.00	ไม่แตกต่าง

กลุ่มทักษะพื้นฐาน ผู้ใช้บัณฑิตมีความเห็นต่อกลุ่มทักษะพื้นฐานในภาพรวมว่า มีความสำคัญต่อการทำงานของบัณฑิตไม่แตกต่างในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$) และมีความพึงพอใจในระดับมากต่อทักษะกลุ่มนี้ในบัณฑิต มสธ. ($\bar{X} = 3.80$) และไม่มีความแตกต่างระหว่างความสำคัญกับความพึงพอใจทักษะในกลุ่มนี้ ด้านที่ผู้ใช้บัณฑิตเห็นว่าสำคัญที่สุด คือ ทักษะการรู้ข่าวสารข้อมูล ($\bar{X} = 4.28$) และมีความพึงพอใจต่อทักษะด้านนี้ของบัณฑิต มสธ. ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) ค่าความแตกต่างระหว่างความสำคัญกับความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด (0.15) ทักษะที่ผู้ใช้บัณฑิตเห็นว่าสำคัญมากในลำดับรองลงมา คือ ทักษะ ICT ($\bar{X} = 4.13$) และผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อทักษะนี้ของบัณฑิต มสธ. ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$) และแทบจะไม่มี ความแตกต่างระหว่างความสำคัญกับความพึงพอใจ โดยความพึงพอใจมากกว่าความสำคัญที่ 0.01 (น้อยที่สุด) ส่วนทักษะที่ได้ความสำคัญระดับมากรองลงมา แต่ได้ค่าความพึงพอใจระดับปานกลาง คือ การสื่อสารภาษาอังกฤษด้วยการพูด ความสำคัญ ($\bar{X} = 3.59$) ความพึงพอใจ ($\bar{X} = 3.45$)

ตารางที่ 7 ความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตต่อความสำคัญของทักษะความสามารถทางวิชาชีพที่มีต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิต และความพึงพอใจต่อทักษะนี้ของบัณฑิต

ความสามารถทางวิชาชีพ	ความสำคัญต่อการปฏิบัติงาน			ความพึงพอใจ			ความแตกต่าง	แปลค่า
	\bar{X}	S.D.	แปลค่า	\bar{X}	S.D.	แปลค่า		
	1. ทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์และการแก้ปัญหา	4.36	0.68	มาก	4.18	0.60		
2. ทักษะการคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม	4.18	0.74	มาก	3.96	0.73	มาก	0.82	ค่อนข้างมาก
3. ทักษะการวิเคราะห์	4.29	0.71	มาก	4.15	0.63	มาก	0.14	น้อยที่สุด
4. ทักษะการสรุปความ/สรุปความคิดรวบยอด	4.34	0.73	มาก	4.24	0.64	มาก	0.10	น้อยที่สุด
5. ทักษะความร่วมมือ	4.42	0.61	มาก	4.45	0.62	มาก	-0.03	น้อยที่สุด
6. ทักษะการค้นคว้าข้อมูล	4.17	0.77	มาก	4.31	0.68	มาก	-0.14	น้อยที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.29	0.59	มาก	4.22	0.52	มาก	0.07	น้อยที่สุด

กลุ่มทักษะความสามารถทางวิชาชีพ ผู้ใช้บัณฑิตมีความเห็นว่า ทักษะกลุ่มนี้ในภาพรวมมีความสำคัญต่อการทำงานของบัณฑิตในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$) และมีความพึงพอใจต่อทักษะกลุ่มนี้ในภาพรวมของบัณฑิต มสธ. ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$) มีค่าความแตกต่างระหว่างความสำคัญกับความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด (0.27) ทักษะกลุ่มนี้ด้านที่ผู้ใช้บัณฑิตเห็นว่ามีค่าความสำคัญมาก โดยมีความเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่นๆ คือ ทักษะความร่วมมือ ($\bar{X} = 4.42$) และมีความพึงพอใจต่อทักษะนี้ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$) โดยมีความพึงพอใจสูงกว่าความสำคัญระดับน้อยที่สุด (0.03) ด้านที่ได้ค่าเฉลี่ยความสำคัญรองลงมา คือ ทักษะการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา ($\bar{X} = 4.36$) และมีความพึงพอใจต่อทักษะด้านนี้ของบัณฑิต มสธ. ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$) โดยความแตกต่างระหว่างความสำคัญและความพึงพอใจมีค่าในระดับน้อยที่สุด (0.18)

ตารางที่ 8 ความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตต่อความสำคัญของทักษะความสามารถส่วนบุคคลที่มีต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิต และความพึงพอใจต่อทักษะนี้ของบัณฑิต

ทักษะความสามารถส่วนบุคคล	ความสำคัญต่อการปฏิบัติงาน			ความพึงพอใจ			ความแตกต่าง	แปลผล
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล		
1. ทักษะความรับผิดชอบ : ความสามารถในการทำงาน ได้ทันเวลา	4.63	0.58	มากที่สุด	4.47	0.63	มาก	0.16	น้อยที่สุด
2. ทักษะความซื่อสัตย์สุจริต	4.70	0.54	มากที่สุด	4.64	0.53	มาก	0.06	น้อยที่สุด
3. ทักษะการพึ่งพาตนเอง	4.45	0.66	มาก	4.62	0.52	มาก	-0.17	น้อยที่สุด
4. ความสามารถในการปรับตัว ยืดหยุ่น	4.41	0.62	มาก	4.46	0.60	มาก	-0.05	น้อยที่สุด
5. ความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ	4.53	0.60	มาก	4.56	0.53	มาก	-0.03	น้อยที่สุด
6. ความสามารถในการทำงาน ร่วมกับคนต่างภาษา ต่างวัฒนธรรม	3.92	0.96	มาก	4.14	0.76	มาก	-0.22	น้อยที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.45	0.53	มาก	4.49	0.50	มาก	-0.04	น้อยที่สุด

กลุ่มทักษะความสามารถส่วนบุคคล ผู้ใช้บัณฑิตมีความเห็นว่า ทักษะกลุ่มนี้ในภาพรวมมีความสำคัญต่อการทำงานในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$) และมีความพึงพอใจต่อทักษะกลุ่มนี้ของบัณฑิต มสธ. ในภาพรวมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$) ค่าความแตกต่างพบว่า มีความพึงพอใจมากกว่าความสำคัญน้อยที่สุด (0.04) เมื่อพิจารณาด้านย่อยๆ พบว่า ด้านที่ผู้ใช้บัณฑิตให้ความสำคัญมากกว่าด้านอื่นๆ คือ ความซื่อสัตย์สุจริต ($\bar{X} = 4.70$) และมีความพึงพอใจต่อทักษะด้านนี้ของบัณฑิต มสธ. ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.64$) ความแตกต่างระหว่างความสำคัญกับความพึงพอใจมีค่าระดับน้อยที่สุด (0.06) รองลงมา คือ ด้านความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.63$) และมีความพึงพอใจต่อทักษะด้านนี้ของบัณฑิต มสธ. ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$) และความแตกต่างระหว่างความสำคัญกับความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด (0.16)

ตารางที่ 9 ความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตต่อความสำคัญของทักษะการจักระบบงานที่มีต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิต และความพึงพอใจต่อทักษะนี้ของบัณฑิต

ทักษะการจักระบบงาน	ความสำคัญต่อการปฏิบัติงาน			ความพึงพอใจ			ความแตกต่าง	แปลค่า
	\bar{X}	S.D.	แปลค่า	\bar{X}	S.D.	แปลค่า		
	1. ทักษะการจักระบบและ การวางแผน	4.38	0.65	มาก	4.21	0.64		
2. ทักษะการบริหารเวลา	4.42	0.64	มาก	4.20	0.68	มาก	0.22	น้อยที่สุด
3. ทักษะการผลิตผลงาน	4.28	0.78	มาก	4.12	0.70	มาก	0.16	น้อยที่สุด
4. ทักษะการการเป็นผู้นำ	4.23	0.76	มาก	4.15	0.73	มาก	0.08	น้อยที่สุด
5. ทักษะการตัดสินใจ	4.37	0.76	มาก	4.12	0.71	มาก	0.25	น้อยที่สุด
6. ทักษะการประกอบธุรกิจ/ การประกอบการ	3.70	1.09	มาก	3.79	0.83	มาก	-0.09	น้อยที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.22	0.64	มาก	4.11	0.59	มาก	0.11	น้อย

กลุ่มทักษะการจักระบบงาน ผู้ใช้บัณฑิตมีความเห็นว่า ทักษะในกลุ่มนี้ในภาพรวมมีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิตในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$) และมีความพึงพอใจต่อทักษะนี้ในภาพรวมของบัณฑิต มสธ. ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$) ความแตกต่างระหว่างความสำคัญกับความพึงพอใจต่อทักษะนี้ อยู่ในระดับน้อยที่สุด (0.11) เมื่อพิจารณาด้านย่อยๆ พบว่า ด้านการบริหารเวลามีค่าเฉลี่ยความสำคัญต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิตในระดับมาก ซึ่งสูงกว่าด้านอื่นๆ ($\bar{X} = 4.42$) และความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตต่อด้านนี้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$) โดยความแตกต่างระหว่างความสำคัญกับความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด (0.22) ด้านที่ได้รับค่าเฉลี่ยความสำคัญรองลงมา คือ ทักษะการจักระบบและการวางแผน ($\bar{X} = 4.38$) และผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อทักษะด้านนี้ของบัณฑิต มสธ. ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$) โดยความแตกต่างระหว่างความสำคัญกับความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด (0.17)

ตารางที่ 10 ความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตต่อความสำคัญของความรู้และเทคนิคเฉพาะด้านที่มีต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิต และความพึงพอใจต่อความรู้และเทคนิคนี้ของบัณฑิต

ความรู้และเทคนิคเฉพาะด้าน	ความสำคัญต่อการปฏิบัติงาน			ความพึงพอใจ			ความแตกต่าง	แปลค่า
	\bar{X}	S.D.	แปลค่า	\bar{X}	S.D.	แปลค่า		
	1. ทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต	4.40	0.69	มาก	4.37	0.60		
2. ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้ และทักษะที่ได้รับจากการปฏิบัติงาน	4.49	0.66	มาก	4.33	0.58	มาก	0.16	น้อยที่สุด
3. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกฎ ระเบียบ นโยบายของหน่วยงาน	4.43	0.69	มาก	4.32	0.56	มาก	0.11	น้อยที่สุด
4. ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานของ การงานในระดับสากล	4.08	0.81	มาก	4.01	0.66	มาก	0.07	น้อยที่สุด
5. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม/ สภาพแวดล้อม	3.99	0.84	มาก	4.07	0.68	มาก	-0.08	น้อยที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.27	0.57	มาก	4.22	0.51	มาก	0.05	น้อยที่สุด

กลุ่มความรู้และเทคนิคเฉพาะด้าน ผู้ใช้บัณฑิตมีความเห็นว่า ความรู้และทักษะในกลุ่มนี้โดยภาพรวมมีความสำคัญต่อการทำงานของบัณฑิตในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$) และมีความพึงพอใจต่อความรู้และทักษะกลุ่มนี้ โดยภาพรวมของบัณฑิต มสธ. ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$) โดยความแตกต่างระหว่างความสำคัญกับความพึงพอใจมีค่าระดับน้อยที่สุด (0.05) เมื่อพิจารณาด้านย่อยๆ พบว่า ด้านนี้ที่มีความสำคัญต่อการทำงานของบัณฑิตในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่นๆ คือ ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะที่ได้รับจากการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.49$) ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อทักษะนี้ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$) โดยความแตกต่างระหว่างความสำคัญกับความพึงพอใจมีค่าระดับน้อยที่สุด (0.16) ด้านที่ได้ค่าเฉลี่ยความสำคัญระดับมาก รองลงมา คือความรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบนโยบายของหน่วยงาน ($\bar{X} = 4.43$) และผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อทักษะนี้ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$) โดยความแตกต่างระหว่างความสำคัญกับความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด (0.11) รองลงมาอีก คือทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต ($\bar{X} = 4.40$) และผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อทักษะนี้ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$) โดยความแตกต่างระหว่างความสำคัญกับความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด (0.03)

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เพิ่มเติม

นอกจากรวบรวมข้อมูลจากผู้ใช้บัณฑิตโดยแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยยังทำการสัมภาษณ์ผู้ใช้บัณฑิตอีก 53 คน ซึ่งเป็นผู้ใช้บัณฑิตของบัณฑิตปริญญาโทและเอกที่สำเร็จปริญญาตรีจากสาขาวิชาต่างๆ 12 สาขาวิชา ดังนี้

- สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ 4 คน จากจังหวัดพิษณุโลก ลำปาง ศรีสะเกษ และกรุงเทพฯ
- สาขาวิชาศิลปศาสตร์ 5 คน จากจังหวัดเชียงใหม่ ขอนแก่น นนทบุรี และ กรุงเทพฯ (2 คน)
- สาขาวิชาวิทยาการการจัดการ 5 คน จากจังหวัดสงขลา ปทุมธานี สมุทรสาคร นนทบุรี (2 คน)
- สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ 5 คน จากจังหวัดสมุทรปราการ สมุทรสาคร นครปฐม ประจวบคีรีขันธ์ และ กรุงเทพฯ (2 คน)
- สาขาวิชามนุษยนิเวศศาสตร์ 4 คน จากจังหวัดอุบลราชธานี ชัยภูมิ อ่างทอง และ ปทุมธานี
- สาขาวิชานิติศาสตร์ 5 คน จากจังหวัดปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา ภูเก็ต เชียงใหม่ สุพรรณบุรี และ กรุงเทพฯ
- สาขาวิชารัฐศาสตร์ 5 คน จากจังหวัดนครสวรรค์ นครนายก ปทุมธานี ชุมพร และ ตรัง
- สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ 3 คน จากจังหวัดกรุงเทพฯ (3 คน)
- สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ 5 คน จากจังหวัดอุดรธานี สมุทรปราการ สงขลา พระนครศรีอยุธยา และ กรุงเทพฯ
- สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 5 คน จากจังหวัดขอนแก่น นครศรีธรรมราช นครราชสีมา และ กรุงเทพฯ (2 คน)
- สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ 2 คน จากจังหวัดสุราษฎร์ธานี และ นนทบุรี

ผลจากการสัมภาษณ์ผู้ใช้บัณฑิตต่อความสำคัญของความรู้และทักษะด้านต่างๆ ต่อการทำงานให้สำเร็จและความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตต่อความรู้และทักษะที่บัณฑิตปริญญาโทและเอก ของ มสธ. มีอยู่ ผลปรากฏดังนี้

- 1) กลุ่มทักษะพื้นฐาน ทักษะพื้นฐานประกอบด้วย การสื่อสารภาษาอังกฤษด้วยการพูด การสื่อสารภาษาอังกฤษด้วยการเขียน ความเข้าใจภาษาอังกฤษ ทักษะการคิดคำนวณ ทักษะ ICT ทักษะการรู้ข้อมูลข่าวสาร Information Literacy

ผลการสัมภาษณ์ปรากฏว่า ผู้ใช้บัณฑิตส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ทักษะทุกด้านในกลุ่มนี้ มีความสำคัญระดับมากต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิต โดยทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษด้วยการพูด ได้รับความสำคัญมากกว่าทักษะอื่นๆ รองลงมา คือ ทักษะ ICT สำหรับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตต่อ ทักษะเหล่านี้ที่บัณฑิตมี ปรากฏว่า ผู้ใช้บัณฑิตส่วนใหญ่พึงพอใจต่อทุกทักษะในระดับมาก

2) ความสามารถทางวิชาชีพ ความสามารถทางวิชาชีพประกอบด้วย ทักษะการคิดวิเคราะห์ และแก้ปัญหา ทักษะการคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ทักษะการวิเคราะห์ ทักษะการสรุปความ/สรุป ความคิดรวบยอด ทักษะความร่วมมือ ทักษะการค้นคว้าข้อมูล

ผลการสัมภาษณ์ปรากฏว่า ผู้ใช้บัณฑิตส่วนใหญ่เห็นว่าทักษะย่อยๆ ทุกทักษะในกลุ่มนี้ มีความสำคัญมากต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิต โดยทักษะการสรุปความ ได้รับความสำคัญมากกว่า ทักษะอื่นๆ รองลงมา คือ ทักษะการคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ส่วนความพึงพอใจต่อทักษะเหล่านี้ที่ บัณฑิตมีนั้น ผู้ใช้บัณฑิตส่วนใหญ่พึงพอใจมาก

3) ทักษะความสามารถส่วนบุคคล ทักษะความสามารถส่วนบุคคลประกอบด้วย ความ รับผิดชอบ ความซื่อสัตย์สุจริต การพึ่งพาตนเอง ความสามารถในการปรับตัว ความสัมพันธ์กับบุคคล อื่นๆ ความสามารถในการทำงานร่วมกับคนต่างภาษาต่างวัฒนธรรม

ผลการสัมภาษณ์ปรากฏว่า ผู้ใช้บัณฑิตส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ทักษะย่อยทุกทักษะในกลุ่ม นี้ มีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิตในระดับมาก โดยเฉพาะความซื่อสัตย์สุจริต รองลงมา คือ ความรับผิดชอบและความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ สำหรับความพึงพอใจต่อทักษะเหล่านี้ที่บัณฑิตมี ผู้ใช้ บัณฑิตส่วนใหญ่พอใจในระดับมาก และมีบางส่วนที่พึงพอใจมากที่สุดและพึงพอใจปานกลาง

4) ทักษะการจัดระบบงาน ทักษะในกลุ่มนี้ประกอบด้วยทักษะย่อยๆ คือ ทักษะการจัดระบบ และการวางแผนการบริหารเวลา ทักษะการผลิตผลงาน ทักษะการเป็นผู้นำ ทักษะการตัดสินใจ และ ทักษะการประกอบธุรกิจ/การประกอบการ

ผลการสัมภาษณ์ปรากฏว่า ผู้ใช้บัณฑิตส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ทักษะทุกทักษะในกลุ่มนี้ มีความสำคัญระดับมากต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิต โดยทักษะที่ได้รับความสำคัญมากกว่าทักษะอื่นๆ คือ ทักษะความเป็นผู้นำ รองลงมา คือ ทักษะการตัดสินใจและทักษะการประกอบธุรกิจ ส่วนความ พึงพอใจต่อทักษะเหล่านี้ที่บัณฑิตมีอยู่ ปรากฏว่า ส่วนใหญ่พึงพอใจมากและพึงพอใจปานกลาง

5) ความรู้และเทคนิคเฉพาะด้าน ประกอบด้วยความรู้และทักษะย่อยๆ คือ ทักษะการเรียนรู้ ตลอดชีวิต ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะที่ได้รับสู่การปฏิบัติงาน ความรู้เกี่ยวกับกฎ ระเบียบ

นโยบายของหน่วยงาน ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานของงานในระดับสากล และความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม/สภาพแวดล้อม

ผลการสัมภาษณ์ปรากฏว่า ผู้ใช้บัณฑิตส่วนใหญ่เห็นว่า ทักษะเหล่านี้สำคัญระดับมาก ต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิต โดยเฉพาะทักษะที่ได้รับความสำคัญมากกว่าทักษะอื่นๆ คือ ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้ รองลงมา คือ ความรู้เกี่ยวกับกฎ ระเบียบของหน่วยงาน และทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต ตามลำดับ สำหรับความพึงพอใจพบว่า ผู้ใช้บัณฑิตส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อทักษะที่บัณฑิตมีในระดับมาก

ตอนที่ 3 ความรู้ความสามารถและทักษะของบัณฑิต (ปริญญาโทและเอก) ที่ควรพัฒนา

ในตอนนี้เป็นกรนำเสนอผลการวิจัยเกี่ยวกับความรู้ ความสามารถ และทักษะของบัณฑิตที่ยังควรต้องพัฒนา ตามความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิต บัณฑิต คณาจารย์ และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 3.1 ความรู้ความสามารถและทักษะของบัณฑิตที่ควรพัฒนา ตามความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิต
- 3.2 ความรู้ความสามารถและทักษะของบัณฑิตที่ควรพัฒนา ตามความคิดเห็นของบัณฑิต
- 3.3 ความรู้ความสามารถและทักษะของบัณฑิตที่ควรพัฒนา ตามความคิดเห็นของคณาจารย์
- 3.4 ความรู้ความสามารถและทักษะของบัณฑิตที่ควรพัฒนา ตามความคิดเห็นของบุคลากรที่

เกี่ยวข้อง

3.1 ความรู้ความสามารถและทักษะของบัณฑิต (ปริญญาโทและเอก) ที่ควรพัฒนาตามความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิต

จากการสอบถามผู้ใช้บัณฑิตถึงทักษะทั้ง 5 กลุ่ม ว่ายังมีทักษะใดที่บัณฑิตปริญญาโทและเอก ของ มสธ. ยังควรต้องได้รับการพัฒนาเพิ่มเติม ผลปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 11 ความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตต่อความรู้ ความสามารถ และทักษะ 5 กลุ่มในภาพรวมที่บัณฑิตปริญญาโทและเอก มสธ. ยังควรต้องพัฒนา

ความรู้ ความสามารถ และทักษะ	ระดับที่ควรพัฒนา		แปลค่า
	\bar{X}	S.D.	
1. ทักษะพื้นฐาน	3.04	0.93	ปานกลาง
2. ความสามารถทางวิชาชีพ	2.80	1.16	ปานกลาง
3. ทักษะความสามารถส่วนบุคคล	2.44	1.28	น้อย
4. ทักษะการจัดระบบการงาน	2.78	1.06	ปานกลาง
5. ความรู้และเทคนิคเฉพาะด้าน	2.78	1.12	ปานกลาง

จากตาราง 11 พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตมีความคิดเห็นว่า บัณฑิตปริญญาโทและเอก ของ มสธ. ยังควรต้องได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะในกลุ่มที่ 1, 2, 4 และ 5 ในระดับปานกลาง ส่วนกลุ่มที่ 3 ควรพัฒนาในระดับน้อย ในบรรดากลุ่มที่ควรพัฒนาปานกลางนั้น กลุ่มที่ 1 ทักษะพื้นฐานมีค่าเฉลี่ยมากกว่ากลุ่มอื่นๆ ($\bar{X} = 3.04$) รองลงมาคือ กลุ่มที่ 2 ความสามารถทางวิชาชีพ ($\bar{X} = 2.80$)

ตารางที่ 12 ความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตต่อทักษะพื้นฐานที่บัณฑิตปริญญาโทและเอก ของ มสธ. ยัง
ควรต้องพัฒนา

ทักษะพื้นฐาน	ระดับที่ควรพัฒนา		แปลค่า
	\bar{X}	S.D.	
1) การสื่อสารภาษาอังกฤษด้วยการพูด	3.25	0.98	ปานกลาง
2) การสื่อสารภาษาอังกฤษด้วยการเขียน	3.21	1.00	ปานกลาง
3) ความเข้าใจในภาษาอังกฤษ	3.11	1.02	ปานกลาง
4) ทักษะการคิดคำนวณ	2.82	1.12	ปานกลาง
5) ทักษะ ICT	2.85	1.14	ปานกลาง
6) ทักษะการรู้ข้อมูลข่าวสาร (Information Literacy)	2.87	1.16	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม	3.04	0.93	ปานกลาง

จากตารางที่ 12 พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตมีความคิดเห็นว่า บัณฑิตปริญญาโทและเอก ของ มสธ. ควรได้รับการพัฒนาความรู้ทักษะในกลุ่มทักษะพื้นฐานในภาพรวมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.04$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ควรพัฒนาปานกลางทุกข้อ โดยข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยควรพัฒนามากกว่าข้ออื่นๆ คือ การสื่อสารภาษาอังกฤษด้วยการพูด ($\bar{X} = 3.25$) รองลงมาคือ การสื่อสารภาษาอังกฤษด้วยการเขียน ($\bar{X} = 3.21$) และ ความเข้าใจภาษาอังกฤษ ($\bar{X} = 3.11$) ตามลำดับ

ตารางที่ 13 ความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตต่อความสามารถทางวิชาชีพที่บัณฑิตปริญญาโทและเอก ของ มสธ. ยังควรต้องพัฒนา

ความสามารถทางวิชาชีพ	ระดับที่ควรพัฒนา		แปลค่า
	\bar{X}	S.D.	
1) ทักษะการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา	2.93	1.22	ปานกลาง
2) ทักษะการคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม	2.98	1.20	ปานกลาง
3) ทักษะการวิเคราะห์	2.77	1.21	ปานกลาง
4) ทักษะการสรุปความ/สรุปความคิดรวบยอด (Conceptual Skills)	2.81	1.21	ปานกลาง
5) ทักษะความร่วมมือ	2.64	1.29	ปานกลาง
6) ทักษะการค้นคว้าข้อมูล	2.81	1.27	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม	2.80	1.16	ปานกลาง

จากตารางที่ 13 พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตมีความคิดเห็นว่า บัณฑิตปริญญาโทและเอก ของ มสธ. ควรได้รับการพัฒนาความสามารถทางวิชาชีพโดยรวม ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.80$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ควรพัฒนาระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่ได้คะแนนเฉลี่ยมากกว่าข้ออื่นๆ คือ ทักษะการคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ($\bar{X} = 2.98$) รองลงมาคือ ทักษะการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา ($\bar{X} = 2.93$) และ ทักษะการสรุปความ ($\bar{X} = 2.81$) เท่ากับทักษะการค้นคว้าข้อมูล ($\bar{X} = 2.81$)

ตารางที่ 14 ความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตต่อทักษะความสามารถส่วนบุคคลที่บัณฑิตปริญญาโทและเอก
ของ มสธ. ยังควรต้องพัฒนา

ทักษะความสามารถส่วนบุคคล	ระดับที่ควรพัฒนา		แปลค่า
	\bar{X}	S.D.	
1) ความรับผิดชอบ: ความสามารถในการทำงานได้ทันเวลา	2.53	1.37	ปานกลาง
2) ความซื่อสัตย์สุจริต	2.27	1.38	น้อย
3) การพึ่งพาตนเอง	2.35	1.37	น้อย
4) ความสามารถในการปรับตัว : ยืดหยุ่น	2.47	1.36	น้อย
5) ความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ	2.46	1.31	น้อย
6) ความสามารถในการทำงานร่วมกับคนต่างภาษา ต่างวัฒนธรรม	2.49	1.27	น้อย
เฉลี่ยรวม	2.44	1.28	น้อย

จากตารางที่ 14 พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตมีความเห็นว่า บัณฑิตปริญญาโทและเอก ของ มสธ. ยังควรได้รับการพัฒนา ทักษะความสามารถส่วนบุคคลในภาพรวม ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.44$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ได้คะแนนเฉลี่ยควรพิจารณาในระดับปานกลางมีข้อเดียว คือ ความรับผิดชอบ : ความสามารถในการทำงานได้ทันเวลา ($\bar{X} = 2.53$) รองลงมาควรพัฒนาในระดับน้อย ได้แก่ ความสามารถในการทำงานร่วมกับคนต่างภาษาต่างวัฒนธรรม ($\bar{X} = 2.49$) และความสามารถในการปรับตัว : ยืดหยุ่น ($\bar{X} = 2.47$) ตามลำดับ

ตารางที่ 15 ความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตต่อทักษะการจัดระบบการงานที่บัณฑิตปริญญาโทและเอก
ของ มสธ. ยังควรต้องพัฒนา

ทักษะการจัดระบบการงาน	ระดับที่ควรพัฒนา		แปลค่า
	\bar{X}	S.D.	
1) ทักษะการจัดระบบและการวางแผน	2.85	1.17	ปานกลาง
2) การบริหารเวลา	2.72	1.20	ปานกลาง
3) ทักษะการผลิตผลงาน	2.76	1.14	ปานกลาง
4) ทักษะการเป็นผู้นำ	2.88	1.11	ปานกลาง
5) ทักษะการตัดสินใจ	2.83	1.11	ปานกลาง
6) ทักษะการประกอบธุรกิจ/การประกอบการ	2.73	1.17	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม	2.78	1.06	ปานกลาง

จากตารางที่ 15 พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตมีความเห็นว่า บัณฑิตปริญญาโทและเอก ของ มสธ. ยังควรได้รับการพัฒนาทักษะการจัดระบบการงานในภาพรวม ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.78$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ควรพัฒนาระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ ได้แก่ ทักษะการเป็นผู้นำ ($\bar{X} = 2.88$) รองลงมาคือ ทักษะการจัดระบบและการวางแผน ($\bar{X} = 2.85$)

ตารางที่ 16 ความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตต่อความรู้และเทคนิคเฉพาะด้านที่บัณฑิตปริญญาโทและเอก
ของ มสธ. ยังควรต้องพัฒนา

ความรู้และเทคนิคเฉพาะด้าน	ระดับที่ควรพัฒนา		แปลค่า
	\bar{X}	S.D.	
1) ทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต	2.81	1.29	ปานกลาง
2) ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะที่ได้รับ สู่การปฏิบัติงาน	2.77	1.31	ปานกลาง
3) ความรู้เกี่ยวกับกฎ ระเบียบ นโยบายของหน่วยงาน	2.76	1.17	ปานกลาง
4) ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานของการทำงานในระดับสากล	2.87	1.15	ปานกลาง
5) ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม/สภาพแวดล้อม	2.73	1.14	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม	2.78	1.12	ปานกลาง

จากตารางที่ 16 พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตมีความเห็นว่า บัณฑิตปริญญาโทและเอก ของ มสธ. ยังควรต้องพัฒนาความรู้และเทคนิคเฉพาะด้านในภาพรวม ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.78$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานของการทำงานในระดับสากล ($\bar{X} = 2.87$) รองลงมาคือ ทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต ($\bar{X} = 2.81$) และทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้ ($\bar{X} = 2.77$)

ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากผู้ใช้บัณฑิต เกี่ยวกับบัณฑิตปริญญาโทและเอก ของ มสธ. ผู้ใช้บัณฑิตได้ให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับบัณฑิต มสธ. ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 17 ความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิตปริญญาโทและเอก ของ มสธ. เทียบกับบัณฑิตมหาวิทยาลัยอื่นๆ (n = 108)

ความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ
ดีมาก	16	14.81
ดี	38	35.19
ใกล้เคียงกัน	47	43.52
ด้อยกว่า	1	0.92
ด้อยกว่ามาก	-	-
ไม่ระบุ	6	5.56
รวม	108	100.00

จากตารางที่ 17 เมื่อสอบถามผู้ใช้บัณฑิตว่า ในภาพรวมท่านคิดว่า การปฏิบัติงานของบัณฑิตปริญญาโทและเอก จาก มสธ. เป็นอย่างไรเมื่อเทียบกับบัณฑิตจากมหาวิทยาลัยอื่นๆ ผลปรากฏว่า ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 43.52) ระบุว่า มีคุณภาพใกล้เคียงกับบัณฑิตจากมหาวิทยาลัยอื่นๆ รองลงมา (ร้อยละ 35.19) ระบุว่า มีคุณภาพดีกว่าบัณฑิตจากมหาวิทยาลัยอื่นๆ

ตารางที่ 18 ความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตต่อการเลือกจ้างบุคลากรจากบัณฑิตปริญญาโทและเอก ของ มสธ. กับบัณฑิตจากมหาวิทยาลัยอื่นๆ (n = 108)

การเลือก	จำนวน	ร้อยละ
เลือกแน่นอน	37	34.26
น่าจะเลือก	45	41.67
กำกวม	19	17.59
อาจไม่เลือก	-	-
ไม่เลือกแน่นอน	-	-
ไม่ระบุ	7	6.48
รวม	108	100.00

จากตารางที่ 18 เมื่อสอบถามผู้ใช้บัณฑิตว่า ถ้าต้องเลือกระหว่างบัณฑิตที่มีวุฒิเดียวกันจาก มสธ. และจากมหาวิทยาลัยอื่นๆ ท่านคิดว่าท่านจะเลือกบัณฑิตจาก มสธ. หรือไม่ ผลปรากฏว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ 41.67 ของผู้ใช้บัณฑิต ระบุว่าน่าจะเลือก ในขณะที่ร้อยละ 34.26 ระบุว่าเลือกแน่นอน และร้อยละ 17.59 ระบุว่ากำกวม

ตารางที่ 19 ความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตต่อการแนะนำบุคลากรให้มาศึกษาต่อที่ มสธ.

ความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ
แนะนำ	98	90.74
ไม่แนะนำ	2	1.85
ไม่ระบุ	8	7.41
รวม	108	100.00

จากตารางที่ 19 จากการสอบถามผู้ใช้บัณฑิตว่า ท่านจะแนะนำบุคลากรของท่านให้ศึกษาที่ มสธ. หรือไม่ ผลปรากฏว่า ผู้ใช้บัณฑิตร้อยละ 90.74 ระบุว่าแนะนำ มีเพียงร้อยละ 1.85 เท่านั้น ที่ระบุว่าไม่แนะนำ

ตารางที่ 20 ความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตต่อประเภทของหลักสูตรที่หน่วยงานของท่านสนใจ
(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ประเภทของหลักสูตรที่สนใจ	จำนวน	ร้อยละ
หลักสูตรระยะสั้น	28	21.54
หลักสูตรประกาศนียบัตร (Certificate)	17	13.08
หลักสูตร (Diploma)	5	3.85
ปริญญาตรี	24	18.46
ปริญญาโท	46	35.38
ปริญญาเอก	9	6.92
ไม่ระบุ	1	0.77
รวม	130	100.00

จากตารางที่ 20 เมื่อสอบถามถึงประเภทหลักสูตรของ มสธ. ที่หน่วยงานของผู้ใช้บัณฑิตสนใจ จะแนะนำให้บุคลากรมาเรียน ปรากฏว่า ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 35.38) ระบุว่าหลักสูตรระดับปริญญาโท รองลงมา (ร้อยละ 21.54) ระบุว่า เป็นหลักสูตรระยะสั้น

ตารางที่ 21 ความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตต่อความเป็นไปได้ในการสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของท่านกับมหาวิทยาลัย ในการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร

ความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน	\bar{X}	S.D.	แปลค่า
การให้ทุนการศึกษา	4.17	0.85	มาก
จัดศึกษาดูงาน	4.02	0.80	มาก
จัดกิจกรรมฝึกงาน	4.04	0.81	มาก
จัดโปรแกรมฝึกอบรม	4.18	0.75	มาก
ให้เข้าถึงการบรรยาย	3.99	0.81	มาก
พัฒนาหลักสูตรเฉพาะ	4.19	0.71	มาก

จากตารางที่ 22 พบว่า ความเป็นไปได้ในการสร้างความร่วมมือ เพื่อพัฒนาศักยภาพบุคลากรของหน่วยงาน/องค์กร เป็นไปได้ในระดับมากทุกเรื่อง โดยเรื่องที่ได้คะแนนเฉลี่ยมากกว่าเรื่องอื่นๆ คือ การพัฒนาหลักสูตรเฉพาะหน่วยงาน ($\bar{X} = 4.19$) รองลงมาคือ การจัดโปรแกรมฝึกอบรม ($\bar{X} = 4.18$) และการให้ทุนการศึกษา ($\bar{X} = 4.17$) ตามลำดับ

ผลการสัมภาษณ์ผู้ใช้บัณฑิตต่อความรู้และทักษะที่บัณฑิตควรปรับปรุง/พัฒนา

จากการสัมภาษณ์ผู้ใช้บัณฑิตถึงความรู้และทักษะที่บัณฑิตปริญญาโทและเอก ของ มสธ. ควรได้รับการปรับปรุงหรือพัฒนาเพิ่มเติม ผลปรากฏดังนี้

1) กลุ่มทักษะพื้นฐาน

ในด้านทักษะพื้นฐาน ผู้ใช้บัณฑิตส่วนใหญ่เห็นว่าควรปรับปรุงทักษะต่อไปนี้ ทักษะภาษาอังกฤษ (พูด อ่าน เขียน ความเข้าใจ) ทักษะ ICT ทักษะการคิดคำนวณ และทักษะการรู้ข่าวสารข้อมูล

สำหรับวิธีการในการพัฒนาที่ผู้ใช้บัณฑิตแนะนำคือ เข้ารับการอบรมหลักสูตรระยะสั้นศึกษาเพิ่มเติมจากสถาบัน เป็นผู้จัดให้โดยสอดแทรกในหลักสูตร

2) กลุ่มความสามารถทางวิชาชีพ

สำหรับความสามารถทางวิชาชีพนั้น ผู้ใช้บัณฑิตส่วนใหญ่เห็นว่า บัณฑิตควรพัฒนาเพิ่มในทักษะต่อไปนี้ ได้แก่ ทักษะการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา ทักษะการคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม และทักษะการสรุป

สำหรับวิธีการในการพัฒนาที่ผู้ใช้บัณฑิตแนะนำคือ ศึกษาหาประสบการณ์จากการปฏิบัติงาน เรียนรู้จากเพื่อนร่วมงาน ฝึกฝนด้วยตนเอง สถาบันผู้จัดการศึกษา (มสธ. ควรสอดแทรกในหลักสูตร)

3) ทักษะความสามารถส่วนบุคคล

สำหรับทักษะความสามารถส่วนบุคคล ผู้ใช้บัณฑิตส่วนใหญ่เห็นว่า ควรพัฒนาบ้างในทักษะต่อไปนี้เป็น การพัฒนาตนเอง ความรับผิดชอบ และความซื่อสัตย์สุจริต

สำหรับวิธีการพัฒนาที่ผู้ใช้บัณฑิตแนะนำ ได้แก่ หน่วยงานจัดฝึกอบรมให้ เรียนรู้จากการทำงาน ฝึกฝนด้วยตนเอง

4) ทักษะการจัดระบบการงาน

สำหรับทักษะการจัดระบบงาน ผู้ใช้บัณฑิตส่วนใหญ่เห็นว่า ควรพัฒนาทักษะต่อไปนี้เป็น ทักษะการตัดสินใจ ทักษะการเป็นผู้นำ ทักษะการประกอบธุรกิจ

สำหรับวิธีการพัฒนาที่ผู้ใช้บัณฑิตแนะนำ ได้แก่ หน่วยงานจัดฝึกอบรม เรียนรู้จากการปฏิบัติงาน สถาบันการศึกษาจัดอยู่ในหลักสูตร และศึกษาดูงาน

5) ความรู้และเทคนิคเฉพาะด้าน

สำหรับในกลุ่มความรู้และเทคนิคเฉพาะด้าน ผู้ใช้บัณฑิตส่วนใหญ่เห็นว่าบัณฑิต มสธ. ควรได้รับการพัฒนาบ้างในทักษะต่อไปนี้เป็น ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้ และทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต

สำหรับวิธีการพัฒนาทักษะนี้ ผู้ใช้บัณฑิตเสนอว่าทำได้โดยการอบรม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ การศึกษาดูงาน การเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ สถาบันการศึกษาจัดอยู่ในหลักสูตร

3.2 ความรู้ ความสามารถและทักษะของบัณฑิตปริญญาโทและเอกของ มสธ. ที่ควรพัฒนาตามความคิดเห็นของบัณฑิต

จากการสอบถามบัณฑิตปริญญาโทและเอกของ มสธ. ว่า จากประสบการณ์ที่ท่านสำเร็จการศึกษาแล้วและปฏิบัติงานแล้ว ท่านคิดว่ายังมีความรู้และทักษะด้านใดบ้างที่บัณฑิตของ มสธ. ยังควรต้องพัฒนา ผลการศึกษาแสดงดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 22 ความคิดเห็นของบัณฑิตต่อความรู้ความสามารถและทักษะ 5 กลุ่ม ในภาพรวมที่บัณฑิตปริญญาโทและเอกของ มสธ. ยังควรต้องพัฒนา (n = 401)

ความรู้ ความสามารถ และทักษะ	ระดับที่ควรพัฒนา		แปลค่า
	\bar{X}	S.D.	
1. ทักษะพื้นฐาน	3.35	0.60	ปานกลาง
2. ความสามารถทางวิชาชีพ	3.43	0.66	ปานกลาง
3. ทักษะความสามารถส่วนบุคคล	3.89	0.90	มาก
4. ทักษะการจัดระบบงาน	3.51	0.71	มาก
5. ความรู้และเทคนิคเฉพาะด้าน	3.47	0.70	ปานกลาง

จากตารางที่ 22 พบว่า บัณฑิตปริญญาโทและเอกมีความเห็นว่า บัณฑิตยังควรต้องได้รับการพัฒนาความรู้ ความสามารถและทักษะต่างๆ ทั้ง 5 กลุ่ม โดยความรู้และทักษะที่ได้คะแนนเฉลี่ยการปรับปรุงระดับมาก มี 2 กลุ่ม คือ ทักษะความสามารถส่วนบุคคล ($\bar{X} = 3.89$) รองลงมาคือ ทักษะการจัดระบบงาน ($\bar{X} = 3.51$) ส่วนทักษะอีก 3 กลุ่ม ควรพัฒนาในระดับปานกลาง

ตารางที่ 23 ความคิดเห็นของบัณฑิตต่อทักษะพื้นฐานที่บัณฑิตปริญญาโทและเอกของ มสธ. ยังควร
ต้องพัฒนา

ทักษะพื้นฐาน	ระดับที่ควรพัฒนา		แปลค่า
	\bar{X}	S.D.	
1) การสื่อสารภาษาอังกฤษด้วยการพูด	3.42	0.81	ปานกลาง
2) การสื่อสารภาษาอังกฤษด้วยการเขียน	3.38	0.79	ปานกลาง
3) ความเข้าใจในภาษาอังกฤษ	3.36	0.78	ปานกลาง
4) ทักษะการคิดคำนวณ	3.28	0.61	ปานกลาง
5) ทักษะ ICT	3.35	0.69	ปานกลาง
6) ทักษะการรู้ข้อมูลข่าวสาร (Information Literacy)	3.35	0.68	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม	3.35	0.60	ปานกลาง

จากตารางที่ 23 พบว่า บัณฑิตมีความคิดเห็นว่าเป็นบัณฑิตปริญญาโทและเอก ของ มสธ. ควรปรับปรุงทักษะพื้นฐานโดยรวมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.35$) เมื่อพิจารณาประเด็นย่อยๆ พบว่า ควรปรับปรุงทุกประเด็นย่อยในระดับปานกลางทุกประเด็น โดยประเด็นที่มีคะแนนควรปรับปรุงมากกว่าประเด็นอื่นๆ คือ การสื่อสารภาษาอังกฤษด้วยการพูด ($\bar{X} = 3.42$) รองลงมาคือ การสื่อสารภาษาอังกฤษด้วยการเขียน ($\bar{X} = 3.38$)

ตารางที่ 24 ความคิดเห็นของบัณฑิตต่อความสามารถทางวิชาชีพที่บัณฑิตปริญญาโทและเอกของ มสธ. ยังควรต้องพัฒนา

ความสามารถทางวิชาชีพ	ระดับที่ควรพัฒนา		แปลค่า
	\bar{X}	S.D.	
1) ทักษะการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา	3.44	0.74	ปานกลาง
2) ทักษะการคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม	3.48	0.74	ปานกลาง
3) ทักษะการวิเคราะห์	3.43	0.68	ปานกลาง
4) ทักษะการสรุปความ/สรุปความคิดรวบยอด (Conceptual Skills)	3.42	0.69	ปานกลาง
5) ทักษะความร่วมมือ	3.43	0.79	ปานกลาง
6) ทักษะการค้นคว้าข้อมูล	3.36	0.74	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม	3.43	0.66	ปานกลาง

จากตารางที่ 24 พบว่า บัณฑิตมีความคิดเห็นว่า บัณฑิตปริญญาโทและเอก ของ มสธ. ควรได้รับการพัฒนาความสามารถทางวิชาชีพโดยรวม ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.43$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ควรพัฒนาระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่ได้คะแนนมากกว่าข้ออื่นๆ คือ ทักษะการคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ($\bar{X} = 3.48$) รองลงมา คือ ทักษะการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา ($\bar{X} = 3.44$) ตามลำดับ

ตารางที่ 25 ความคิดเห็นของบัณฑิตต่อทักษะความสามารถส่วนบุคคลที่บัณฑิตปริญญาโทและเอก
ของ มสธ. ยังควรต้องพัฒนา

ทักษะความสามารถส่วนบุคคล	ระดับที่ควรพัฒนา		แปลค่า
	\bar{X}	S.D.	
1) ความรับผิดชอบ: ความสามารถในการทำงานได้ทันเวลา	4.11	1.02	มาก
2) ความซื่อสัตย์สุจริต	4.11	1.13	มาก
3) การพึ่งพาตนเอง	4.11	1.12	มาก
4) ความสามารถในการปรับตัว : ยืดหยุ่น	4.09	1.10	มาก
5) ความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ	3.46	0.92	ปานกลาง
6) ความสามารถในการทำงานร่วมกับคนต่างภาษา ต่างวัฒนธรรม	3.45	0.85	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม	3.89	0.90	มาก

จากตารางที่ 25 พบว่า บัณฑิตมีความเห็นว่า บัณฑิตปริญญาโทและเอก ของ มสธ. ควรปรับปรุงทักษะความสามารถส่วนบุคคลโดยรวมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$) เมื่อพิจารณาประเด็นย่อยรายประเด็นพบว่า ควรปรับปรุงระดับมาก 4 ประเด็น และระดับปานกลาง 2 ประเด็น โดยประเด็นที่มีคะแนนควรปรับปรุงมากที่สุดเท่ากัน 3 ประเด็น คือ ความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.11$) ความซื่อสัตย์สุจริต ($\bar{X} = 4.11$) และการพึ่งพาตนเอง ($\bar{X} = 4.11$) รองลงมา คือ ความสามารถในการปรับตัว ($\bar{X} = 4.09$)

ตารางที่ 26 ความคิดเห็นของบัณฑิตต่อทักษะการจัดระบบการงานที่บัณฑิตปริญญาโทและเอกของ มสธ. ยังควรต้องพัฒนา

ทักษะการจัดระบบการงาน	ระดับที่ควรพัฒนา		แปลค่า
	\bar{X}	S.D.	
1) ทักษะการจัดระบบและการวางแผน	3.60	0.79	มาก
2) การบริหารเวลา	3.57	0.82	มาก
3) ทักษะการผลิตผลงาน	3.50	0.76	ปานกลาง
4) ทักษะการเป็นผู้นำ	3.48	0.78	ปานกลาง
5) ทักษะการตัดสินใจ	3.46	0.80	ปานกลาง
6) ทักษะการประกอบธุรกิจ/การประกอบการ	3.41	0.77	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม	3.51	0.71	มาก

จากตารางที่ 26 พบว่า บัณฑิตมีความเห็นว่า บัณฑิตปริญญาโทและเอกของ มสธ. ควรปรับปรุงทักษะการจัดระบบการงานในภาพรวม ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.51$) เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประเด็นที่ควรปรับปรุงมากกว่าประเด็นอื่นๆ คือ ทักษะการจัดระบบและการวางแผน ($\bar{X} = 3.60$) รองลงมาคือ ทักษะการบริหารเวลา ($\bar{X} = 3.57$) และทักษะการผลิตผลงาน ($\bar{X} = 3.50$) ตามลำดับ

ตารางที่ 27 ความคิดเห็นของบัณฑิตต่อความรู้และเทคนิคเฉพาะด้านที่บัณฑิตปริญญาโทและเอกของ มสธ. ยังควรต้องพัฒนา

ความรู้และเทคนิคเฉพาะด้าน	ระดับที่ควรพัฒนา		แปลค่า
	\bar{X}	S.D.	
1) ทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต	3.53	0.84	มาก
2) ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะที่ได้รับ สู่การปฏิบัติงาน	3.52	0.80	มาก
3) ความรู้เกี่ยวกับกฎ ระเบียบ นโยบายของหน่วยงาน	3.47	0.77	ปานกลาง
4) ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานของการทำงานในระดับสากล	3.44	0.70	ปานกลาง
5) ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม/สภาพแวดล้อม	3.42	0.72	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม	3.47	0.70	ปานกลาง

จากตารางที่ 27 พบว่า บัณฑิตมีความเห็นว่า บัณฑิตปริญญาโทและเอก ของ มสธ. ควรปรับปรุงความรู้และเทคนิคเฉพาะด้านในภาพรวม ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.47$) เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า ประเด็นที่ควรต้องปรับปรุงมากกว่าประเด็นอื่นๆ คือ ทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต ($\bar{X} = 3.53$) รองลงมาคือ ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะที่ได้รับสู่การปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.52$) และ ความรู้เกี่ยวกับกฎ ระเบียบ นโยบายของหน่วยงาน ($\bar{X} = 3.47$) ตามลำดับ

ตารางที่ 28 ความคิดเห็นของบัณฑิตต่อวิธีการในการพัฒนาทักษะด้านต่างๆ

ความรู้/ทักษะที่ยังต้องพัฒนา	วิธีการพัฒนา	จำนวน
1. ทักษะพื้นฐาน	การจัดอบรมหลักสูตรทางด้านภาษาให้แก่มหาบัณฑิต	19
	การอบรม การนำเสนองาน และเขียนรายงานเพื่อตีพิมพ์/ เผยแพร่	1
	ส่งเสริมให้ใช้ทักษะอย่างต่อเนื่อง	10
2. ความสามารถทางวิชาชีพ	การฝึกอบรม	10
	การศึกษาดูงาน	10
	ฝึกทักษะโดยเรียนรู้จากผู้มีองค์ความรู้	10
	เรียนรู้จากการทำงานในสถานการณืจริง	10
3. ทักษะความสามารถส่วนบุคคล	การฝึกปฏิบัติ	10
	พัฒนาตนเอง	10
	เรียนรู้จากสังคม	5
4. ทักษะการจัดระบบงาน	การฝึกอบรมระยะสั้น/ระยะยาว	10
	การฝึกปฏิบัติ	10
	เรียนรู้จากต้นแบบที่ดี	10
5. ความรู้และเทคนิคเฉพาะด้าน	การฝึกอบรม	20
	เรียนรู้จากสถานการณืจริง	10

จากตารางที่ 28 พบว่า บัณฑิตได้เสนอแนะวิธีการในการพัฒนาทักษะกลุ่มต่างๆ หลากหลายวิธี ได้แก่ การฝึกอบรม การศึกษาดูงาน การเรียนรู้จากผู้มีความรู้หรือต้นแบบที่ดี การพัฒนาตนเอง การเรียนรู้จากงาน เรียนรู้จากสถานการณืจริง เป็นต้น

ตารางที่ 29 ความคิดเห็นของบัณฑิตต่อความรู้และทักษะอื่นๆ ที่บัณฑิตปริญญาโทและเอกของ มสธ. ยังควรต้องพัฒนา

ทักษะที่ควรพัฒนา	จำนวน
1. ทักษะการประสานงานการสร้างเครือข่าย	10
2. ทักษะการติดต่อสื่อสาร (ภาษา)	8
3. ทักษะ ICT	7
4. การตีพิมพ์บทความระดับนานาชาติ	5
5. การคิดวิเคราะห์	4
6. การประยุกต์ใช้ความรู้	4
7. การตลาด	3

จากตารางที่ 29 จากการสอบถามบัณฑิตปริญญาโทและเอกว่า นอกเหนือจากความรู้และทักษะ 5 กลุ่ม ดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังมีทักษะอื่นๆ อีกหรือไม่ที่บัณฑิต มสธ. ยังต้องพัฒนา บัณฑิตแสดงความคิดเห็นว่า ความรู้หรือทักษะที่ต้องการมากที่สุด คือ ทักษะการประสานงานการสร้างเครือข่าย ทักษะการติดต่อสื่อสาร (ภาษา) ทักษะ ICT การตีพิมพ์บทความระดับนานาชาติ ตามลำดับ

ตารางที่ 30 ความรู้หรือทักษะที่บัณฑิตยังต้องการพัฒนามากที่สุด

ทักษะ	จำนวน
ภาษาอังกฤษ	39
ภาษาต่างประเทศ	10
การประสานงานการสร้างเครือข่าย	9
การพัฒนาบุคลิกภาพ	5
ทักษะการตัดสินใจ	5
ความสามารถทางวิชาชีพ	5
ความรู้ด้าน ICT	4
การวิเคราะห์ข้อมูล	4
การประยุกต์ความรู้สู่การปฏิบัติ	4

ตารางที่ 30 จากการสอบถามบัณฑิตว่า ในภาพรวมท่านคิดว่ายังต้องพัฒนาทักษะใดมากที่สุด ผลปรากฏว่า บัณฑิตต้องการพัฒนาด้านภาษาอังกฤษและภาษาต่างประเทศมากที่สุด รองลงมา คือ การประสานงานการสร้างเครือข่าย รองลงมาอีก คือ การพัฒนาบุคลิกภาพ ทักษะการตัดสินใจ ความสามารถทางวิชาชีพ (ในจำนวนเท่ากัน) ตามลำดับ

3.3 ความรู้ ความสามารถ และทักษะของบัณฑิตที่ควรพัฒนาตามความคิดเห็นของคณาจารย์

การสอบถามคณาจารย์เกี่ยวกับความรู้ ความสามารถ และทักษะที่บัณฑิตปริญญาโทและเอกของ มสธ. ยังควรต้องพัฒนา ผลการศึกษาปรากฏดังต่อไปนี้

ตารางที่ 31 ความคิดเห็นของคณาจารย์ต่อความรู้ ความสามารถ และทักษะ 5 กลุ่ม ในภาพรวมที่บัณฑิตปริญญาโทและเอกของ มสธ. ยังควรต้องพัฒนา (n = 30)

ความรู้ ความสามารถ และทักษะ	ระดับที่ควรพัฒนา		แปลค่า
	\bar{X}	S.D.	
1. ทักษะพื้นฐาน	3.75	0.57	มาก
2. ความสามารถทางวิชาชีพ	3.70	0.83	มาก
3. ทักษะความสามารถส่วนบุคคล	3.32	1.06	ปานกลาง
4. ทักษะการจัดระบบงาน	3.35	0.77	ปานกลาง
5. ความรู้และเทคนิคเฉพาะด้าน	3.30	0.82	ปานกลาง

จากตาราง 31 พบว่า คณาจารย์มีความเห็นว่า บัณฑิตปริญญาโทและเอกของ มสธ. ยังควรต้องพัฒนาความรู้ความสามารถ และทักษะทั้ง 5 กลุ่ม ในระดับมาก 2 กลุ่ม และระดับปานกลาง 3 กลุ่ม โดยกลุ่มทักษะพื้นฐานได้ค่าเฉลี่ยที่ต้องพัฒนาสูงสุด ($\bar{X} = 3.73$) รองลงมาคือ กลุ่มความสามารถทางวิชาชีพ ($\bar{X} = 3.70$) และทักษะการจัดระบบการงาน ตามลำดับ

ตารางที่ 32 ความคิดเห็นของคณาจารย์ต่อทักษะพื้นฐานที่บัณฑิตปริญญาโทและเอกของ มสธ. ยังควร
ต้องพัฒนา

ทักษะพื้นฐานที่ยังต้องพัฒนา	ระดับที่ควรพัฒนา		แปลค่า
	\bar{X}	S.D.	
1) การสื่อสารภาษาอังกฤษด้วยการพูด	3.72	1.03	มาก
2) การสื่อสารภาษาอังกฤษด้วยการเขียน	3.97	1.01	มาก
3) ความเข้าใจในภาษาอังกฤษ	2.90	0.751	มาก
4) ทักษะการคิดคำนวณ	3.37	0.76	ปานกลาง
5) ทักษะ ICT	3.53	0.93	มาก
6) ทักษะการรู้ข้อมูลข่าวสาร (Information Literacy)	3.80	0.80	มาก
เฉลี่ยรวม	3.73	0.57	มาก

จากตารางที่ 32 พบว่า คณาจารย์มีความเห็นว่า บัณฑิตปริญญาโทและเอก ของ มสธ. ยังควร
ต้องพัฒนาทักษะพื้นฐานในภาพรวม ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.73$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า
ประเด็นที่ได้คะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ การสื่อสารภาษาอังกฤษด้วยการเขียน ($\bar{X} = 3.97$) รองลงมาคือ ความ
เข้าใจในภาษาอังกฤษ ($\bar{X} = 3.90$) และทักษะการรู้ข้อมูลข่าวสาร ($\bar{X} = 3.80$) ตามลำดับ

ตารางที่ 33 ความคิดเห็นของคณาจารย์ต่อทักษะความสามารถทางวิชาชีพที่บัณฑิตปริญญาโทและเอกของ มสธ. ยังควรต้องพัฒนา

ความสามารถทางวิชาชีพที่ยังต้องพัฒนา	ระดับที่ควรพัฒนา		แปลค่า
	\bar{X}	S.D.	
1) ทักษะการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา	3.70	0.98	มาก
2) ทักษะการคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม	3.90	0.92	มาก
3) ทักษะการวิเคราะห์	3.87	0.93	มาก
4) ทักษะการสรุปความ/สรุปความคิดรวบยอด (Conceptual Skills)	3.97	0.96	มาก
5) ทักษะความร่วมมือ	3.03	1.12	ปานกลาง
6) ทักษะการค้นคว้าข้อมูล	3.73	0.94	มาก
เฉลี่ยรวม	3.70	0.83	มาก

จากตารางที่ 33 พบว่า คณาจารย์มีความเห็นว่า บัณฑิตปริญญาโทและเอกของ มสธ. ยังควรต้องพัฒนาความสามารถทางวิชาชีพในภาพรวม ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$) เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า ประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยควรต้องพัฒนาสูงกว่าประเด็นอื่นๆ คือ ทักษะการสรุปความ/สรุปความคิดรวบยอด ($\bar{X} = 3.97$) รองลงมาคือ ทักษะการคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ($\bar{X} = 3.90$) ทักษะการวิเคราะห์ ($\bar{X} = 3.87$) ตามลำดับ

ตารางที่ 34 ความคิดเห็นของคณาจารย์ต่อทักษะความสามารถส่วนบุคคลที่บัณฑิตปริญญาโทและเอก
ของ มสธ. ยังควรต้องพัฒนา

ทักษะความสามารถส่วนบุคคลที่ยังต้องพัฒนา	ระดับที่ควรพัฒนา		แปลค่า
	\bar{X}	S.D.	
1) ความรับผิดชอบ : ความสามารถในการทำงานได้ทันเวลา	3.53	1.25	มาก
2) ความซื่อสัตย์สุจริต	3.27	1.33	ปานกลาง
3) การพึ่งพาตนเอง	3.37	1.24	ปานกลาง
4) ความสามารถในการปรับตัว : ยืดหยุ่น	3.20	1.27	ปานกลาง
5) ความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ	2.97	1.21	ปานกลาง
6) ความสามารถในการทำงานร่วมกับคนต่างภาษา ต่างวัฒนธรรม	3.41	1.29	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม	3.32	1.06	ปานกลาง

จากตารางที่ 34 พบว่า คณาจารย์มีความเห็นว่า บัณฑิตของ มสธ. ยังควรพัฒนาทักษะความสามารถส่วนบุคคลในภาพรวม ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.32$) เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า มีทักษะที่ควรพัฒนาในระดับมาก 1 ข้อ คือ ความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 3.53$) ที่เหลือควรพัฒนาระดับปานกลาง โดยข้อที่ได้ระดับปานกลางและมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ คือ ความสามารถในการทำงานร่วมกับคนต่างภาษา ต่างวัฒนธรรม ($\bar{X} = 3.41$) รองลงมาคือ การพึ่งพาตนเอง ($\bar{X} = 3.37$) และความซื่อสัตย์สุจริต ($\bar{X} = 3.27$) ตามลำดับ

ตารางที่ 35 ความคิดเห็นของคณาจารย์ต่อทักษะการจัดระบบการงานที่บัณฑิตปริญญาโทและเอก ของ มสธ. ยังควรต้องพัฒนา

ทักษะการจัดระบบการงานที่ยังต้องพัฒนา	ระดับที่ควรพัฒนา		แปลค่า
	\bar{X}	S.D.	
1) ทักษะการจัดระบบและการวางแผน	3.37	0.89	ปานกลาง
2) การบริหารเวลา	3.50	0.97	ปานกลาง
3) ทักษะการผลิตผลงาน	3.53	0.90	มาก
4) ทักษะการเป็นผู้นำ	3.17	0.91	ปานกลาง
5) ทักษะการตัดสินใจ	3.20	0.88	ปานกลาง
6) ทักษะการประกอบธุรกิจ/การประกอบการ	3.24	1.05	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม	3.35	0.77	ปานกลาง

จากตารางที่ 35 พบว่า คณาจารย์มีความเห็นว่า บัณฑิตปริญญาโทและเอก ของ มสธ. ยังควรต้องพัฒนาทักษะการจัดระบบการงานในภาพรวม ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.35$) เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า คณาจารย์มีความเห็นว่า บัณฑิตยังควรต้องพัฒนาทักษะในแต่ละประเด็นในระดับมากเพียง 1 ด้าน คือ ทักษะการผลิตผลงาน ($\bar{X} = 3.53$) นอกจากนั้น ควรพัฒนาระดับปานกลาง ในบรรดาประเด็นที่ต้องการพัฒนาระดับปานกลาง พบว่า ประเด็นทักษะการบริหารเวลา มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าทักษะด้านอื่นๆ ($\bar{X} = 3.50$) รองลงมา คือ ทักษะการจัดระบบและการวางแผน ($\bar{X} = 3.37$) และทักษะการประกอบธุรกิจ ($\bar{X} = 3.24$) ตามลำดับ

ตารางที่ 36 ความคิดเห็นของคณาจารย์ต่อความรู้และเทคนิคเฉพาะด้านที่บัณฑิตปริญญาโทและเอก ของ มสธ. ยังควรต้องพัฒนา

ความรู้และเทคนิคเฉพาะด้านที่ยังต้องพัฒนา	ระดับที่ควรพัฒนา		แปลค่า
	\bar{X}	S.D.	
1) ทักษะการเขียนรู้ตลอดชีวิต	3.23	1.19	ปานกลาง
2) ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะที่ได้รับ สู่การปฏิบัติงาน	3.53	1.27	มาก
3) ความรู้เกี่ยวกับกฎ ระเบียบ นโยบายของหน่วยงาน	3.03	1.09	ปานกลาง
4) ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานของการทำงานในระดับสากล	3.57	0.77	มาก
5) ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม/สภาพแวดล้อม	3.24	0.95	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม	3.30	0.82	ปานกลาง

จากตารางที่ 36 พบว่า คณาจารย์มีความเห็นว่า บัณฑิตปริญญาโทและเอก ของ มสธ. ยังควรพัฒนาความรู้และเทคนิคเฉพาะด้านในภาพรวม ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.30$) เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า คณาจารย์เห็นว่าบัณฑิตยังควรต้องพัฒนาความรู้และเทคนิคเฉพาะด้านในแต่ละประเด็นในระดับมาก 2 ประเด็น คือ ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานของการทำงานในระดับสากล ($\bar{X} = 3.57$) รองลงมา คือ ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะสู่การปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.53$) ส่วนทักษะที่ควรพัฒนาปานกลาง คือ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม/สภาพแวดล้อม ($\bar{X} = 3.24$) ทักษะการเขียนรู้ตลอดชีวิต ($\bar{X} = 3.23$) และ ความรู้เกี่ยวกับกฎ ระเบียบ นโยบายของหน่วยงาน ($\bar{X} = 3.03$) ตามลำดับ

ตารางที่ 37 ความคิดเห็นของคณาจารย์ต่อวิธีการในการพัฒนาทักษะทั้ง 5 กลุ่ม

ความรู้/ทักษะที่ยังต้องพัฒนา	วิธีการพัฒนา
1. ทักษะพื้นฐาน	
1) การสื่อสารภาษาอังกฤษด้วยการพูด	<ul style="list-style-type: none"> ◆ จัดเป็นชุดวิชาให้ศึกษา ◆ จัดฝึกอบรบระยะสั้น ◆ ทำเป็น Application ให้ศึกษาด้วยตนเอง ◆ ฝึกปฏิบัติ (Practice) ◆ ฝึกการพูด ◆ สร้างสิ่งแวดล้อมให้นักศึกษาได้ใช้ภาษาอังกฤษ, จัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษให้มากขึ้น ◆ สอบวัดทักษะทางภาษา
2) การสื่อสารภาษาอังกฤษด้วยการเขียน	<ul style="list-style-type: none"> ◆ จัดกิจกรรมที่ฝึกการเขียน ◆ จัดเป็นชุดวิชาให้ศึกษา ◆ จัดฝึกอบรบระยะสั้น ◆ ทำเป็น Application ให้ศึกษาด้วยตนเอง ◆ จัดคอร์สเสริม ◆ สร้างสิ่งแวดล้อมให้นักศึกษาใช้ภาษาอังกฤษ จัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษให้มากขึ้น
3) ความเข้าใจในภาษาอังกฤษ	<ul style="list-style-type: none"> ◆ จัดกิจกรรมในการอบรมสัมมนาเสริม ◆ จัดฝึกอบรบระยะสั้น ◆ ทำเป็น Application ให้ศึกษาด้วยตนเอง ◆ สร้างสิ่งแวดล้อมให้นักศึกษาใช้ภาษาอังกฤษ จัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษมากขึ้น ◆ ให้กรณีศึกษาและตอบเป็นภาษาอังกฤษ
4) ทักษะการคิดคำนวณ	<ul style="list-style-type: none"> ◆ จัดกิจกรรมในการอบรมสัมมนาเสริม ◆ จัดฝึกอบรบระยะสั้น ◆ ทำเป็น Application ให้ศึกษาด้วยตนเอง

ความรู้/ทักษะที่ยังต้องพัฒนา	วิธีการพัฒนา
5) ทักษะ ICT	<ul style="list-style-type: none"> ◆ จัดกิจกรรมในการอบรมสัมมนาเสริม ◆ จัดฝึกอบรมระยะสั้น ◆ ทำเป็น Application ให้ศึกษาด้วยตนเอง ◆ จัดทำเป็นบทเรียน e-learning ◆ จัดสิ่งแวดล้อมของมหาวิทยาลัยด้วย ICT
6) ทักษะการรู้ข้อมูลข่าวสาร Information Literacy	<ul style="list-style-type: none"> ◆ จัดกิจกรรมในการอบรมสัมมนาเสริม ◆ จัดฝึกอบรมระยะสั้น ◆ ทำเป็น Application ให้ศึกษาด้วยตนเอง ◆ จัดทำเป็นบทเรียน e-learning ◆ จัดสิ่งแวดล้อมของมหาวิทยาลัยด้วย ICT
2. ความสามารถทางวิชาชีพ	
7) ทักษะการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา	<ul style="list-style-type: none"> ◆ กำหนดเป็น Case study ◆ จัดเนื้อหาบรรจุในชุดวิชาต่างๆ ของหลักสูตรให้เหมาะสม ◆ จัดฝึกอบรมระยะสั้น ◆ ทำเป็น Application ให้ศึกษาด้วยตนเอง ◆ ใช้กิจกรรม (Actively) & Project งาน ◆ มอบหมายงานในชุดวิชา ◆ ต้องฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง
8) ทักษะการคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม	<ul style="list-style-type: none"> ◆ จัดกิจกรรมในสาระชุดวิชาต่างๆ ของหลักสูตรให้เหมาะสม ◆ จัดฝึกอบรมระยะสั้น ◆ ทำเป็น Application ให้ศึกษาด้วยตนเอง ◆ มอบหมายงานในชุดวิชาต่างๆ

ความรู้/ทักษะที่ยังต้องพัฒนา	วิธีการพัฒนา
9) ทักษะการคิดวิเคราะห์	<ul style="list-style-type: none"> ◆ จัดกิจกรรมในสาระชุดวิชาต่างๆ ของหลักสูตรให้เหมาะสม ◆ จัดฝึกอบรมระยะสั้น ◆ ทำเป็น Application ให้ศึกษาด้วยตนเอง ◆ มอบหมายงานในชุดวิชา
10) ทักษะการสรุปความ/สรุปความคิดรวบยอด (Conceptual Skills)	<ul style="list-style-type: none"> ◆ จัดกิจกรรมในสาระชุดวิชาต่างๆ ของหลักสูตรให้เหมาะสม ◆ จัดฝึกอบรมระยะสั้น ◆ ทำเป็น Application ให้ศึกษาด้วยตนเอง ◆ เพิ่มเป็นชุดวิชา ◆ มอบหมายงานในชุดวิชา
11) ทักษะความร่วมมือ	<ul style="list-style-type: none"> ◆ จัดกิจกรรมในสาระชุดวิชาต่างๆ ของหลักสูตรให้เหมาะสม ◆ จัดฝึกอบรมระยะสั้น ◆ ทำเป็น Application ให้ศึกษาด้วยตนเอง ◆ มอบหมายงานในชุดวิชา
12) ทักษะการค้นคว้าข้อมูล	<ul style="list-style-type: none"> ◆ จัดกิจกรรมในสาระชุดวิชาต่างๆ ของหลักสูตรให้เหมาะสม ◆ จัดฝึกอบรมระยะสั้น ◆ ทำเป็น Application ให้ศึกษาด้วยตนเอง ◆ มอบหมายงานในชุดวิชา
3. ทักษะความสามารถส่วนบุคคล	
13) ความรับผิดชอบ : ความสามารถในการทำงานได้ทันเวลา	<ul style="list-style-type: none"> ◆ จัดการเรียนการสอนให้เป็นโครงการ, กิจกรรม, แบบสอบถาม ◆ จัดกิจกรรมในสาระชุดวิชาต่างๆ ของหลักสูตรให้เหมาะสม ◆ จัดฝึกอบรมระยะสั้น

ความรู้/ทักษะที่ยังต้องพัฒนา	วิธีการพัฒนา
	<ul style="list-style-type: none"> ◆ ทำเป็น Application ให้ศึกษาด้วยตนเอง ◆ ส่วนใหญ่ OK แล้ว
14) ความซื่อสัตย์สุจริต	<ul style="list-style-type: none"> ◆ จัดการเรียนรู้การสอนในลักษณะโครงการ
15) การพึ่งพาตนเอง	<ul style="list-style-type: none"> ◆ จัดกิจกรรมในสาระชุดวิชาต่างๆ ของหลักสูตร ให้เหมาะสม ◆ จัดฝึกอบรมระยะสั้น
16) ความสามารถในการปรับตัว : ยืดหยุ่น	<ul style="list-style-type: none"> ◆ จัดกิจกรรมในสาระชุดวิชาต่างๆ ของหลักสูตร ให้เหมาะสม ◆ จัดฝึกอบรมระยะสั้น
17) ความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ	<ul style="list-style-type: none"> ◆ จัดกิจกรรมในสาระชุดวิชาต่างๆ ของหลักสูตร ให้เหมาะสม ◆ จัดฝึกอบรมระยะสั้น
18) ความสามารถในการทำงานร่วมกับ คนต่างภาษาต่างวัฒนธรรม	<ul style="list-style-type: none"> ◆ จัดกิจกรรมในสาระชุดวิชาต่างๆ ของหลักสูตร ให้เหมาะสม ◆ จัดฝึกอบรมระยะสั้น
4. ทักษะการจัดระบบงาน	
19) ทักษะการจัดระบบและการวางแผน	<ul style="list-style-type: none"> ◆ จัดกิจกรรมในสาระชุดวิชาต่างๆ ของหลักสูตร ให้เหมาะสม ◆ จัดทำกิจกรรมหรือโครงการ ◆ จัดฝึกอบรมระยะสั้น ◆ ทำเป็น Application ให้ศึกษาด้วยตนเอง ◆ ใช้วิธี learning and Workshop ◆ ฝึกในขณะที่เรียนและการทำงาน
20) การบริหารเวลา	<ul style="list-style-type: none"> ◆ จัดกิจกรรมในสาระชุดวิชาต่างๆ ของหลักสูตร ให้เหมาะสม ◆ จัดทำกิจกรรมหรือโครงการ ◆ ฝึกในขณะที่เรียนและการทำงาน

ความรู้/ทักษะที่ยังต้องพัฒนา	วิธีการพัฒนา
21) ทักษะการผลิตผลงาน	<ul style="list-style-type: none"> ◆ จัดกิจกรรมในสาระชุดวิชาต่างๆ ของหลักสูตรให้เหมาะสม ◆ จัดทำกิจกรรมหรือโครงการ ◆ จัดฝึกอบรบระยะสั้น ◆ ทำเป็น Application ให้ศึกษาด้วยตนเอง ◆ ฝึกในขณะที่เรียนและการทำงาน
22) ทักษะความเป็นผู้นำ	<ul style="list-style-type: none"> ◆ จัดกิจกรรมในสาระชุดวิชาต่างๆ ของหลักสูตรให้เหมาะสม
23) ทักษะการตัดสินใจ	<ul style="list-style-type: none"> ◆ จัดกิจกรรมในสาระชุดวิชาต่างๆ ของหลักสูตรให้เหมาะสม
24) ทักษะการประกอบธุรกิจ/การประกอบการ	<ul style="list-style-type: none"> ◆ จัดกิจกรรมในสาระชุดวิชาต่างๆ ของหลักสูตรให้เหมาะสม ◆ จัดกิจกรรมอบรมสัมมนาเสริม ◆ จัดทำชุดฝึกอบรบระยะสั้น ◆ ทำเป็น Application ให้ศึกษาด้วยตนเอง ◆ ทำเป็นโครงการ ◆ ฝึกในขณะที่เรียนและการทำงาน
5. ความรู้และเทคนิคเฉพาะด้าน	
25) ทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต	<ul style="list-style-type: none"> ◆ จัดกิจกรรมในสาระชุดวิชาต่างๆ ของหลักสูตรให้เหมาะสม ◆ จัดกิจกรรมอบรมสัมมนาเสริม ◆ จัดทำชุดฝึกอบรบระยะสั้น ◆ ทำเป็น Application ให้ศึกษาด้วยตนเอง ◆ ใช้กิจกรรมมอบหมายงาน (Activity) ◆ มอบหมายงานให้ใช้ในหน่วยงาน

ความรู้/ทักษะที่ยังต้องพัฒนา	วิธีการพัฒนา
26) ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะที่ได้รับรู้สู่การปฏิบัติงาน	<ul style="list-style-type: none"> ◆ จัดกิจกรรมในสาระชุดวิชาต่างๆ ของหลักสูตร ให้เหมาะสม ◆ จัดกิจกรรมอบรมสัมมนาเสริม ◆ จัดทำชุดฝึกอบรมระยะสั้น ◆ มอบหมายงานให้ใช้ในหน่วยงาน
27) ความรู้เกี่ยวกับกฎ ระเบียบ นโยบาย ของหน่วยงาน	<ul style="list-style-type: none"> ◆ จัดกิจกรรมในสาระชุดวิชาต่างๆ ของหลักสูตร ให้เหมาะสม ◆ จัดกิจกรรมอบรมสัมมนาเสริม ◆ จัดทำชุดฝึกอบรมระยะสั้น
28) ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานของการทำงาน ในระดับสากล	<ul style="list-style-type: none"> ◆ จัดกิจกรรมในสาระชุดวิชาต่างๆ ของหลักสูตร ให้เหมาะสม ◆ จัดกิจกรรมอบรมสัมมนาเสริม ◆ จัดทำชุดฝึกอบรมระยะสั้น ◆ ทำเป็น Application ให้ศึกษาด้วยตนเอง ◆ ศึกษาดูงานต่างประเทศ ◆ สร้างระบบการศึกษาเรียนรู้กับชาวต่างชาติ
29) ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม/สภาพแวดล้อม	<ul style="list-style-type: none"> ◆ จัดกิจกรรมในสาระชุดวิชาต่างๆ ของหลักสูตร ให้เหมาะสม ◆ จัดกิจกรรมอบรมสัมมนาเสริม ◆ จัดทำชุดฝึกอบรมระยะสั้น ◆ ทำเป็น Application ให้ศึกษาด้วยตนเอง ◆ ศึกษาดูงาน

จากตารางที่ 37 คณาจารย์ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวิธีการในการพัฒนาทักษะแต่ละด้านของบัณฑิตปริญญาโทและเอก ของ มสธ. ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการพัฒนาในระหว่างที่เป็นนักศึกษา วิธีการพัฒนามีหลากหลาย ได้แก่ จัดเป็นเนื้อหาสาระในชุดวิชาที่ศึกษา จัดเป็นชุดวิชาเพิ่มเติม จัดชุดฝึกอบรมระยะสั้น จัดกิจกรรมในระหว่างการสัมมนาเสริม จัดทำเป็น Application ให้ศึกษาด้วยตนเอง ศึกษาดูงาน จัดทำเป็นโครงการ เป็นต้น

ตารางที่ 38 ความคิดเห็นของคณาจารย์ต่อความรู้หรือทักษะที่โดดเด่นที่สุดของบัณฑิตปริญญาโทและเอกของ มสธ.

ทักษะ	ผู้แสดงความคิดเห็น
	จำนวน
ความรับผิดชอบ	5
การบริหารเวลา	5
การเรียนรู้ด้วยตนเอง	5
การทำงานร่วมกับผู้อื่น	4

จากตารางที่ 38 เมื่อสอบถามคณาจารย์ว่า ในภาพรวมท่านคิดว่าบัณฑิตปริญญาโทและเอกของ มสธ. มีความรู้หรือทักษะใดโดดเด่นที่สุด ปรากฏว่า คณาจารย์ให้ความเห็นสรุปได้ว่า ทักษะที่โดดเด่นพอๆ กัน ได้แก่ ความรับผิดชอบ การบริหารเวลา การเรียนรู้ด้วยตนเอง และการทำงานร่วมกับผู้อื่น

ตารางที่ 39 ความคิดเห็นของคณาจารย์ต่อความรู้หรือทักษะที่ยังต้องพัฒนาของบัณฑิตปริญญาโทและเอกของ มสธ.

ทักษะ	ผู้แสดงความคิดเห็น
	จำนวน
ภาษาอังกฤษ (การฟัง พูด อ่าน เขียน)	5
การรู้ข้อมูลข่าวสาร	5
การประยุกต์ความรู้และทักษะสู่การปฏิบัติงาน	5
ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	5

จากตารางที่ 39 เมื่อสอบถามคณาจารย์ว่า ในภาพรวมท่านคิดว่าบัณฑิต มสธ. ยังต้องพัฒนาความรู้หรือทักษะด้านใดมากที่สุด ผลปรากฏว่า คณาจารย์เห็นว่าควรพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษมากที่สุด รองลงมาในระดับเดียวกัน ได้แก่ การรู้ข้อมูลข่าวสาร การประยุกต์ความรู้และทักษะสู่การปฏิบัติงาน ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม (จำนวนเท่าๆ กัน)

3.4 ความรู้ ความสามารถ และทักษะของบัณฑิตที่ควรพัฒนาตามความคิดเห็นของบุคลากรหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

จากการสอบถามบุคลากรหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของ มสธ. เกี่ยวกับความรู้และทักษะใน 5 กลุ่ม ที่บัณฑิต มสธ. ยังควรต้องพัฒนา ผลปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 40 ความคิดเห็นของบุคลากรหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อความรู้ ความสามารถ และทักษะ 5 กลุ่ม ในภาพรวมที่บัณฑิตปริญญาโทและเอกของ มสธ. ยังควรต้องพัฒนา (n = 34)

ความรู้ ความสามารถ และทักษะ	ระดับที่ควรพัฒนา		แปลค่า
	\bar{X}	S.D.	
1. ทักษะพื้นฐาน	3.89	0.70	มาก
2. ความสามารถทางวิชาชีพ	4.04	0.86	มาก
3. ทักษะความสามารถส่วนบุคคล	3.97	0.83	มาก
4. ทักษะการจัดระบบการงาน	3.93	0.73	มาก
5. ความรู้และเทคนิคเฉพาะด้าน	3.96	0.78	มาก

จากตาราง 40 พบว่า บุคลากรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความคิดเห็นว่า บัณฑิตของ มสธ. ยังควรต้องพัฒนาทักษะ 5 กลุ่ม ในระดับมากทุกกลุ่ม โดยกลุ่มที่ได้คะแนนเฉลี่ยมากกว่ากลุ่มอื่นๆ คือ กลุ่มความสามารถทางวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.04$) รองลงมาคือ ทักษะความรู้ความสามารถส่วนบุคคล ($\bar{X} = 3.97$) ความรู้และเทคนิคเฉพาะด้าน ($\bar{X} = 3.96$) ทักษะการจัดระบบการงาน ($\bar{X} = 3.93$) และ ทักษะพื้นฐาน ($\bar{X} = 3.89$)

ตารางที่ 41 ความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้องต่อทักษะพื้นฐานที่บัณฑิตปริญญาโทและเอกของ มสธ. ยังควรต้องพัฒนา

ทักษะพื้นฐาน	ระดับที่ควรพัฒนา		แปลค่า
	\bar{X}	S.D.	
1) การสื่อสารภาษาอังกฤษด้วยการพูด	3.88	0.94	มาก
2) การสื่อสารภาษาอังกฤษด้วยการเขียน	4.03	0.82	มาก
3) ความเข้าใจในภาษาอังกฤษ	3.97	0.77	มาก
4) ทักษะการคิดคำนวณ	3.75	0.67	มาก
5) ทักษะ ICT	3.88	0.82	มาก
6) ทักษะการรู้ข้อมูลข่าวสาร (Information Literacy)	3.84	0.95	มาก
เฉลี่ยรวม	3.89	0.70	มาก

จากตารางที่ 41 พบว่า บุคลากรที่เกี่ยวข้องมีความคิดเห็นว่า บัณฑิตปริญญาโทและเอก ของ มสธ. ควรได้รับการปรับปรุงความรู้ทักษะในกลุ่มทักษะพื้นฐานโดยรวม ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$) เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า บุคลากรที่เกี่ยวข้องเห็นว่าควรพัฒนาในระดับมาก ทุกประเด็น โดย ประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในระดับมาก สูงกว่าประเด็นอื่นๆ คือ การสื่อสารภาษาอังกฤษด้วยการเขียน ($\bar{X} = 4.03$) รองลงมาคือ ความเข้าใจในภาษาอังกฤษ ($\bar{X} = 3.97$) และการสื่อสารภาษาอังกฤษด้วยการเขียน ($\bar{X} = 3.88$) เท่ากับทักษะ ICT ($\bar{X} = 3.88$)

ตารางที่ 42 ความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้องต่อความสามารถทางวิชาชีพที่บัณฑิตปริญญาโทและเอกของ มสธ. ยังควรต้องพัฒนา

ความสามารถทางวิชาชีพ	ระดับที่ควรพัฒนา		แปลค่า
	\bar{X}	S.D.	
1) ทักษะการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา	4.06	0.92	มาก
2) ทักษะการคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม	4.06	0.84	มาก
3) ทักษะการวิเคราะห์	4.06	0.91	มาก
4) ทักษะการสรุปความ/สรุปความคิดรวบยอด (Conceptual Skills)	4.16	0.88	มาก
5) ทักษะความร่วมมือ	3.94	0.92	มาก
6) ทักษะการค้นคว้าข้อมูล	3.97	0.95	มาก
เฉลี่ยรวม	4.04	0.86	มาก

จากตารางที่ 42 พบว่า บุคลากรที่เกี่ยวข้องมีความคิดเห็นว่า บัณฑิตปริญญาโทและเอกของ มสธ. ควรได้รับการปรับปรุงความรู้และทักษะ ในกลุ่มความสามารถทางวิชาชีพในภาพรวม ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$) เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า บุคลากรที่เกี่ยวข้องเห็นว่าควรพัฒนาในระดับมาก ทุกประเด็น โดยประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในระดับมากที่สุดกว่าประเด็นอื่นๆ คือ ทักษะการสรุปความ/สรุปความคิดรวบยอด ($\bar{X} = 4.16$) รองลงมาเท่ากัน 3 ทักษะ คือ ทักษะการวิเคราะห์และการแก้ปัญหา ทักษะการคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม และทักษะการวิเคราะห์ ($\bar{X} = 4.06$)

ตารางที่ 43 ความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้องต่อทักษะความสามารถส่วนบุคคลที่บัณฑิตปริญญาโท และเอกของ มสธ. ยังควรต้องพัฒนา

ทักษะความสามารถส่วนบุคคล	ระดับที่ควรพัฒนา		แปลค่า
	\bar{X}	S.D.	
1) ความรับผิดชอบ : ความสามารถในการทำงานได้ทันเวลา	3.97	0.94	มาก
2) ความซื่อสัตย์สุจริต	4.00	1.05	มาก
3) การพึ่งพาตนเอง	3.93	1.08	มาก
4) ความสามารถในการปรับตัว : ยืดหยุ่น	3.93	0.90	มาก
5) ความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ	3.93	0.86	มาก
6) ความสามารถในการทำงานร่วมกับคนต่างภาษาต่างวัฒนธรรม	4.16	0.92	มาก
เฉลี่ยรวม	3.97	0.83	มาก

จากตารางที่ 43 พบว่า บุคลากรที่เกี่ยวข้องมีความเห็นว่า บัณฑิตปริญญาโทและเอก ของ มสธ. ควรได้รับการปรับปรุงความรู้และทักษะในกลุ่มทักษะความสามารถส่วนบุคคลในภาพรวม ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.97$) เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า บุคลากรที่เกี่ยวข้องเห็นว่าควรพัฒนาในระดับมาก ทุกประเด็น โดยประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในระดับมากที่สุดกว่าประเด็นอื่นๆ คือ ความสามารถในการทำงานร่วมกับคนต่างภาษาต่างวัฒนธรรม ($\bar{X} = 4.16$) รองลงมาคือ ความซื่อสัตย์สุจริต ($\bar{X} = 4.00$) และความรับผิดชอบ: ความสามารถในการทำงานได้ทันเวลา ($\bar{X} = 3.97$) ตามลำดับ

ตารางที่ 44 ความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้องต่อทักษะการจัดระบบการงานที่บัณฑิตปริญญาโท และเอกของ มสธ. ยังควรต้องพัฒนา

ทักษะการจัดระบบการงาน	ระดับที่ควรพัฒนา		แปลค่า
	\bar{X}	S.D.	
1) ทักษะการจัดระบบและการวางแผน	4.06	0.77	มาก
2) การบริหารเวลา	3.87	0.90	มาก
3) ทักษะการผลิตผลงาน	3.90	0.74	มาก
4) ทักษะการเป็นผู้นำ	3.97	0.85	มาก
5) ทักษะการตัดสินใจ	4.00	0.87	มาก
6) ทักษะการประกอบธุรกิจ/การประกอบการ	3.87	0.93	มาก
เฉลี่ยรวม	3.93	0.73	มาก

จากตารางที่ 44 พบว่า บุคลากรที่เกี่ยวข้องมีความเห็นว่า บัณฑิตปริญญาโทและเอก ของ มสธ. ควรได้รับการปรับปรุงความรู้และทักษะในกลุ่มทักษะการจัดระบบการงานในภาพรวม ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$) เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า บุคลากรที่เกี่ยวข้องเห็นว่าควรจะพัฒนาในระดับมาก ทุกประเด็น โดยที่ได้ค่าเฉลี่ยของระดับมากที่สุดกว่าประเด็นอื่นๆ คือ ทักษะการจัดระบบและการวางแผน ($\bar{X} = 4.06$) รองลงมา คือ ทักษะการตัดสินใจ ($\bar{X} = 4.00$) ทักษะการเป็นผู้นำ ($\bar{X} = 3.97$) ตามลำดับ

ตารางที่ 45 ความคิดเห็นของบุคลากรผู้เกี่ยวข้องต่อความรู้และเทคนิคเฉพาะด้านที่บัณฑิตปริญญาโท และเอกของ มสธ. ยังควรต้องพัฒนา

ความรู้และเทคนิคเฉพาะด้าน	ระดับที่ควรพัฒนา		แปลค่า
	\bar{X}	S.D.	
1) ทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต	3.88	0.90	มาก
2) ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะที่ได้รับ สู่การปฏิบัติงาน	4.06	0.91	มาก
3) ความรู้เกี่ยวกับกฎ ระเบียบ นโยบายของหน่วยงาน	4.00	0.83	มาก
4) ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานของการทำงานในระดับสากล	3.97	0.80	มาก
5) ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม/สภาพแวดล้อม	3.93	0.78	มาก
เฉลี่ยรวม	3.96	0.78	มาก

จากตารางที่ 45 พบว่า บุคลากรที่เกี่ยวข้องมีความเห็นว่า บัณฑิตปริญญาโทและเอก ของ มสธ. ควรได้รับการปรับปรุงความรู้และทักษะในกลุ่มความรู้และเทคนิคเฉพาะด้านในภาพรวม ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.96$) เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า ประเด็นที่ได้ค่าเฉลี่ยระดับมากที่สุดสูงกว่าประเด็นอื่นๆ คือ ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้ ($\bar{X} = 4.06$) รองลงมาคือ ความรู้เกี่ยวกับกฎ ระเบียบ นโยบายของ หน่วยงาน ($\bar{X} = 4.00$) ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานของการทำงานในระดับสากล ($\bar{X} = 3.97$) ตามลำดับ

ตอนที่ 4 แนวทางการพัฒนาคุณภาพบัณฑิตปริญญาโทและเอกของ มสธ. ให้สนองความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต

4.1 ข้อมูลที่นำมาสังเคราะห์เป็นร่างแนวทางทางการพัฒนาคุณภาพบัณฑิต

ในตอนี่ 4 นี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลต่อไปนี้มาสังเคราะห์เป็นร่างแนวทางทางการพัฒนาคุณภาพบัณฑิต

4.1.1 ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตต่อความสำคัญของความรู้และทักษะแต่ละด้าน ต่อการปฏิบัติงานและความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตต่อความรู้และทักษะเหล่านั้นในตัวบัณฑิต

4.1.2 ผลจากการสอบถามผู้ใช้บัณฑิต บัณฑิต คณาจารย์และบุคลากรที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับความรู้และทักษะที่บัณฑิต มสธ. ยังควรต้องพัฒนา

4.1.3 ผลจากการสัมภาษณ์ผู้ใช้บัณฑิต 53 ท่าน เกี่ยวกับทักษะในแต่ละด้านทั้ง 5 ด้าน บัณฑิตควรได้รับการปรับปรุงหรือพัฒนาเพิ่มเติม

จากนั้นนำร่างแนวทางฯ ไปจัดสัมมนาผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อให้ข้อเสนอแนะ แล้วนำข้อเสนอแนะมาปรับร่างแนวทางฯ ให้เป็นแนวทางฯ ที่มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นต่อไป

4.2 ร่างแนวทางการพัฒนาคุณภาพบัณฑิตปริญญาโทและเอกของ มสธ.

4.3 แนวทางการพัฒนาคุณภาพบัณฑิตของ มสธ. หลังจากปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว

4.1.1 ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตต่อความสำคัญของความรู้และทักษะแต่ละด้านต่อการปฏิบัติงาน และความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตต่อความรู้และทักษะเหล่านั้นในตัวบัณฑิต

ต่อไปนี้เป็นข้อมูล 3 ลำดับแรก ของแต่ละกลุ่มทักษะที่ผู้ใช้บัณฑิตเห็นว่ามี ความสำคัญต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิตระดับปริญญาโทและเอก

	ความสำคัญ \bar{X}	พึงพอใจ \bar{X}	แตกต่าง
1) ด้านทักษะพื้นฐาน			
- ทักษะการรู้ข่าวสารข้อมูล (Information Literacy)	4.28	4.13	0.15
- ทักษะ ICT	4.13	4.14	-0.01
- ทักษะการคิดคำนวณ	3.70	3.94	-0.24
2) ด้านความสามารถทางวิชาชีพ			
- ทักษะความร่วมมือ	4.42	4.45	-0.03
- ทักษะการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา	4.36	4.18	0.18
- ทักษะการสรุปความรู้/สรุปความคิดรวบยอด	4.34	4.24	0.10
3) ทักษะความสามารถส่วนบุคคล			
- ความซื่อสัตย์สุจริต	4.70	4.64	0.60
- ความรับผิดชอบ : ความสามารถในการทำงานได้ทันเวลา	4.63	4.47	0.16
- ความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น	4.53	4.22	0.18
4) ทักษะการจัดระบบการงาน			
- การบริหารเวลา	4.42	4.20	0.22
- ทักษะการจัดระบบและการวางแผน	4.38	4.21	0.17
- ทักษะการตัดสินใจ	4.37	4.12	0.25
5) ความรู้และเทคนิคเฉพาะด้าน			
- ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้	4.49	4.33	0.16
- ความรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบและนโยบายของหน่วยงาน	4.43	4.32	0.11
- ทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต	4.40	4.32	0.11

จากตารางพบว่า ผู้ใช้บัณฑิตเห็นว่า 3 อันดับแรกของทักษะพื้นฐานที่มีความสำคัญมากต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิต คือ ทักษะการรู้ข่าวสารข้อมูล ทักษะ ICT และทักษะการคิดคำนวณ 3 อันดับแรกของความสามารถทางวิชาชีพ คือ ทักษะความร่วมมือ ทักษะการวิเคราะห์และแก้ปัญหา การสรุปความ 3 อันดับแรกของทักษะความสามารถส่วนบุคคล คือ ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ และความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น 3 อันดับแรกของทักษะการจัดระบบงาน คือ การบริหารเวลา การจัดระบบและการวางแผน และการตัดสินใจ และ 3 อันดับแรกของความรู้และเทคนิคเฉพาะด้าน คือ การประยุกต์ใช้ความรู้ ความรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบ นโยบายของหน่วยงาน และทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต

4.1.2. ผลจากการสอบถามผู้ใช้บัณฑิต บัณฑิต คณาจารย์และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ต่อความรู้และทักษะที่บัณฑิตปริญญาโทและเอกของ มสธ. ยังต้องพัฒนา ทั้งในภาพรวมและกลุ่มทักษะแต่ละกลุ่ม

ตารางที่ 46 แสดงความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิต บัณฑิต อาจารย์ และบุคลากรที่เกี่ยวข้องต่อระดับที่ควรพัฒนาความรู้และทักษะทั้ง 5 กลุ่ม ในภาพรวม

ความรู้ ความสามารถ และทักษะ	ผู้ใช้บัณฑิต			บัณฑิต			อาจารย์			บุคลากร		
	\bar{x}	S.D.	แปล ผล	\bar{x}	S.D.	แปล ผล	\bar{x}	S.D.	แปล ค่า	\bar{x}	S.D.	แปล ผล
1. ทักษะพื้นฐาน	3.04	0.93	ปาน กลาง	3.35	0.60	ปาน กลาง	3.73	0.57	มาก	3.89	0.70	มาก
2. ความสามารถ ทางวิชาชีพ	2.80	1.16	ปาน กลาง	3.43	0.66	ปาน กลาง	3.70	0.83	มาก	4.04	0.86	มาก
3. ทักษะความ สามารถส่วนบุคคล	2.44	1.28	น้อย	3.89	0.90	ปาน กลาง	3.32	1.06	ปาน กลาง	3.97	0.83	มาก
4. ทักษะการจัด ระบบงาน	2.78	1.06	ปาน กลาง	3.51	0.71	ปาน กลาง	3.35	0.77	ปาน กลาง	3.43	0.73	มาก
5. ความรู้และเทคนิค เฉพาะด้าน	2.78	1.12	ปาน กลาง	3.47	0.70	ปาน กลาง	3.30	0.82	ปาน กลาง	3.96	0.78	มาก

จากตารางเมื่อสอบถามกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มว่า ความรู้และทักษะในแต่ละกลุ่มเหล่านี้ บัณฑิตปริญญาโทและเอกของ มสธ. ยังต้องพัฒนาในระดับใด ผลปรากฏว่า ผู้ใช้บัณฑิตมีความเห็นว่า ควรพัฒนาทักษะแต่ละกลุ่มในระดับปานกลาง ยกเว้น กลุ่มที่ 3 ทักษะความสามารถส่วนบุคคล เห็นว่า ควรพัฒนาในระดับน้อย บัณฑิตเห็นว่า ควรพัฒนาทักษะทุกกลุ่มในระดับปานกลาง อาจารย์มีความเห็นว่า ควรต้องพัฒนาทักษะในกลุ่มที่ 1 และ 2 ในระดับมาก ส่วนกลุ่มที่ 3, 4 และ 5 ควรพัฒนาในระดับปานกลาง สำหรับบุคลากรที่เกี่ยวข้องมีความเห็นว่า ควรพัฒนาทักษะทุกกลุ่มในระดับมาก

ต่อไปนี้เป็นผลจากการสอบถามผู้ใช้บัณฑิต บัณฑิต คณาจารย์ และบุคลากรที่เกี่ยวข้องต่อความรู้และทักษะที่บัณฑิตปริญญาโทและเอก ยังควรต้องพัฒนา จำแนกตามแต่ละกลุ่มทักษะ

ตารางที่ 47 ความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิต บัณฑิต คณาจารย์และบุคลากรที่เกี่ยวข้องต่อทักษะพื้นฐานที่บัณฑิตปริญญาโทและเอกของ มสธ. ยังควรพัฒนา

ทักษะพื้นฐาน	ผู้ใช้บัณฑิต			บัณฑิต			คณาจารย์			บุคลากร		
	\bar{x}	S.D.	แปลค่า	\bar{x}	S.D.	แปลค่า	\bar{x}	S.D.	แปลค่า	\bar{x}	S.D.	แปลค่า
1) การสื่อสารภาษาอังกฤษด้วยการพูด	3.25	0.98	ปานกลาง	3.42	0.81	ปานกลาง	3.72	1.03	มาก	3.88	0.94	มาก
2) การสื่อสารภาษาอังกฤษด้วยการเขียน	3.21	1.00	ปานกลาง	3.38	0.79	ปานกลาง	3.97	1.01	มาก	4.03	0.82	มาก
3) ความเข้าใจในภาษาอังกฤษ	3.11	1.02	ปานกลาง	3.36	0.78	ปานกลาง	3.90	0.75	มาก	3.97	0.77	มาก
4) ทักษะการคิดคำนวณ	2.82	1.12	ปานกลาง	3.28	0.61	ปานกลาง	3.37	0.76	ปานกลาง	3.75	0.67	มาก
5) ทักษะ ICT	2.85	1.14	ปานกลาง	3.35	0.69	ปานกลาง	3.53	0.93	มาก	3.88	0.82	มาก
6) ทักษะการรู้ข้อมูลข่าวสาร Information Literacy	2.87	1.16	ปานกลาง	3.35	0.68	ปานกลาง	3.80	0.80	มาก	3.84	0.73	มาก
เฉลี่ยรวม	3.04	0.93	ปานกลาง	3.35	0.60	ปานกลาง	3.73	0.57	มาก	3.89	0.70	มาก

เมื่อพิจารณาความรู้และทักษะในกลุ่มทักษะพื้นฐาน พบว่า 3 ลำดับแรกที่บัณฑิตควรต้องพัฒนามีดังนี้ ผู้ใช้บัณฑิตและบัณฑิตมีความคิดเห็นตรงกันว่า ควรพัฒนาทักษะในกลุ่มนี้ในระดับปานกลาง โดยลำดับที่ 1 คือ การสื่อสารภาษาอังกฤษด้วยการพูด ลำดับที่ 2 คือ การสื่อสารภาษาอังกฤษด้วยการเขียน และลำดับที่ 3 คือ ความเข้าใจในภาษาอังกฤษ

ส่วนอาจารย์และบุคลากรมีความคิดเห็นตรงกันว่า ควรพัฒนาในระดับมาก โดยลำดับที่ 1 คือ การสื่อสารภาษาอังกฤษด้วยการเขียน ลำดับที่ 2 คือ ความเข้าใจภาษาอังกฤษ และลำดับที่ 3 คือ การสื่อสารภาษาอังกฤษด้วยการพูด

ตารางที่ 48 ความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิต บัณฑิต คณาจารย์และบุคลากรที่เกี่ยวข้องต่อความสามารถทางวิชาชีพที่บัณฑิตปริญญาโทและเอกของ มสธ. ยังควรพัฒนา

ความสามารถทางวิชาชีพ	ผู้ใช้บัณฑิต			บัณฑิต			คณาจารย์			บุคลากร		
	\bar{x}	S.D.	แปลค่า	\bar{x}	S.D.	แปลค่า	\bar{x}	S.D.	แปลค่า	\bar{x}	S.D.	แปลค่า
1) ทักษะการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา	2.93	1.22	ปานกลาง	3.44	0.74	ปานกลาง	3.70	0.98	มาก	4.06	0.92	มาก
2) ทักษะการคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม	2.98	1.20	ปานกลาง	3.48	0.74	ปานกลาง	3.90	0.92	มาก	4.06	0.84	มาก
3) ทักษะการวิเคราะห์	2.77	1.21	ปานกลาง	3.43	0.68	ปานกลาง	3.87	0.93	มาก	4.06	0.91	มาก
4) ทักษะการสรุปความ/สรุปความคิดรวบยอด	2.81	1.21	ปานกลาง	3.42	0.69	ปานกลาง	3.97	1.12	มาก	4.16	0.88	มาก
5) ทักษะความร่วมมือ	2.64	1.29	ปานกลาง	3.43	0.79	ปานกลาง	3.03	1.12	ปานกลาง	3.94	0.92	มาก
6) ทักษะการค้นคว้าข้อมูล	2.81	1.27	ปานกลาง	3.36	0.74	ปานกลาง	3.73	0.94	มาก	3.97	0.95	มาก
เฉลี่ยรวม	2.80	1.16	ปานกลาง	3.43	0.66	ปานกลาง	3.70	0.83	มาก	4.04	0.86	มาก

เมื่อพิจารณาความรู้และทักษะในกลุ่มความสามารถทางวิชาชีพ พบว่า 3 ลำดับแรกที่บัณฑิตควรต้องพัฒนามีดังนี้

ผู้ใช้บัณฑิตเห็นว่า ควรพัฒนาทักษะในกลุ่มนี้ในระดับปานกลาง โดยลำดับแรก คือ ทักษะการคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ลำดับสอง คือ การคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา ลำดับสาม คือ ทักษะการสรุปความ เท่ากับทักษะการค้นคว้าข้อมูล บัณฑิตเห็นว่าทักษะที่ควรพัฒนา ควรพัฒนาในระดับปานกลางเช่นกัน โดยลำดับแรก คือ ทักษะการคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ลำดับที่สอง คือ ทักษะการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา และลำดับสาม คือ ทักษะการวิเคราะห์ เท่ากันกับทักษะความร่วมมือ

อาจารย์และบุคลากรมีความเห็นตรงกันว่า ควรพัฒนาในระดับมาก โดยทักษะที่ควรพัฒนา ลำดับแรก คือ ทักษะการสรุปความ ลำดับสองตามความเห็นของอาจารย์ คือ ทักษะการคิดสร้างสรรค์และลำดับสาม คือ ทักษะการวิเคราะห์ ส่วนบุคลากร ลำดับสองเท่ากัน 3 ประเด็น คือ ทักษะการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา ทักษะการคิดสร้างสรรค์ และทักษะการวิเคราะห์

ตารางที่ 49 ความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิต บัณฑิต คณาจารย์และบุคลากรที่เกี่ยวข้องต่อ
ความสามารถส่วนบุคคลที่บัณฑิตปริญญาโทและเอกของ มสธ. ยังควรพัฒนา

ทักษะความสามารถ ส่วนบุคคล	ผู้ใช้บัณฑิต			บัณฑิต			อาจารย์			บุคลากร		
	\bar{x}	S.D.	แปล ค่า	\bar{x}	S.D.	แปล ค่า	\bar{x}	S.D.	แปล ค่า	\bar{x}	S.D.	แปล ค่า
1) ความรับผิดชอบ: ความสามารถใน การทำงานได้	2.53	1.37	ปาน กลาง	4.11	1.02	มาก	3.53	1.25	มาก	3.97	0.94	มาก
2) ความซื่อสัตย์สุจริต	2.27	1.68	น้อย	4.11	1.13	มาก	3.27	1.33	ปาน กลาง	4.00	1.05	มาก
3) การพึ่งพาตนเอง	2.35	1.37	น้อย	4.11	1.12	มาก	3.37	1.24	ปาน กลาง	3.93	1.08	มาก
4) ความสามารถในการ ปรับตัว : ยืดหยุ่น	2.47	1.36	น้อย	4.09	1.10	มาก	3.20	1.27	ปาน กลาง	3.93	0.90	มาก
5) ความสัมพันธ์กับ บุคคลอื่นๆ	2.46	1.31	น้อย	3.46	0.90	ปาน กลาง	2.97	1.21	ปาน กลาง	3.93	0.86	มาก
6) ความสามารถในการ ทำงานร่วมกับคนต่าง ภาษาต่างวัฒนธรรม	2.49	1.27	น้อย	3.45	0.85	ปาน กลาง	3.41	1.29	ปาน กลาง	4.16	0.92	มาก
เฉลี่ยรวม	2.44	1.28	น้อย	3.89	0.90	น้อย	3.32	1.06	ปาน กลาง	3.97	0.83	มาก

เมื่อพิจารณาความรู้และทักษะในกลุ่มทักษะความสามารถส่วนบุคคล พบว่า ผู้ใช้ทักษะเห็นว่า ควรพัฒนาในระดับน้อยเป็นส่วนใหญ่ บัณฑิตคิดว่า ควรพัฒนาระดับมากและปานกลาง อาจารย์เห็นว่า ควรพัฒนาระดับปานกลางเป็นส่วนใหญ่ ส่วนบุคลากรเห็นว่า ควรพัฒนาในระดับมาก โดยทักษะ 3 ลำดับแรกที่ควรพัฒนามีดังนี้

ผู้ใช้บัณฑิตและอาจารย์มีความคิดเห็นตรงกัน ลำดับแรก คือ ความรับผิดชอบ : ความสามารถในการทำงานได้ทันเวลา ลำดับสอง คือ ความสามารถในการทำงานร่วมกับคนต่างภาษาต่างวัฒนธรรม ลำดับสาม คือ ความสามารถในการปรับตัว : ยืดหยุ่น

บัณฑิตมีความเห็นว่า ลำดับแรกเท่ากัน 3 ทักษะ คือ ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์สุจริต และการพึ่งพาตนเอง

บุคลากรมีความเห็นว่า ลำดับแรก คือ ความสามารถในการทำงานร่วมกับคนต่างภาษาต่างวัฒนธรรม ลำดับรอง คือ ความซื่อสัตย์สุจริต และลำดับสาม คือ ความรับผิดชอบ

ตารางที่ 50 ความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิต บัณฑิต คณาจารย์และบุคลากรที่เกี่ยวข้องต่อทักษะการจัดระบบงานที่บัณฑิตปริญญาโทและเอกของ มสธ. ยังควรพัฒนา

ทักษะการจัดระบบงาน	ผู้ใช้บัณฑิต			บัณฑิต			อาจารย์			บุคลากร		
	\bar{x}	S.D.	แปลค่า	\bar{x}	S.D.	แปลค่า	\bar{x}	S.D.	แปลค่า	\bar{x}	S.D.	แปลค่า
1) ทักษะการจัดระบบและการวางแผน	2.65	1.17	ปานกลาง	3.60	0.79	มาก	3.37	0.89	ปานกลาง	4.06	0.77	มาก
2) การบริหารเวลา	2.72	1.20	ปานกลาง	3.59	0.82	มาก	3.50	0.97	ปานกลาง	3.87	0.90	มาก
3) ทักษะการผลิตผลงาน	2.76	1.14	ปานกลาง	3.50	0.76	มาก	3.53	0.90	มาก	3.90	0.74	มาก
4) ทักษะการเป็นผู้นำ	2.88	1.11	ปานกลาง	3.48	0.78	ปานกลาง	2.17	0.91	ปานกลาง	3.97	0.85	มาก
5) ทักษะการตัดสินใจ	2.83	1.11	ปานกลาง	3.46	0.80	ปานกลาง	3.20	0.88	ปานกลาง	4.00	0.87	มาก
6) ทักษะการประกอบธุรกิจ/การประกอบการ	2.73	1.17	ปานกลาง	3.41	0.77	ปานกลาง	3.24	1.05	ปานกลาง	3.87	0.92	มาก
เฉลี่ยรวม	2.78	1.06	ปานกลาง	3.51	0.71	มาก	3.35	0.77	ปานกลาง	3.93	0.72	มาก

เมื่อพิจารณาความรู้และทักษะในกลุ่มทักษะการจัดระบบงาน พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตเห็นว่า ควรพัฒนาระดับปานกลางทั้งหมด ส่วนบัณฑิตเห็นว่า ควรพัฒนาระดับมากและปานกลาง อาจารย์เห็นว่า ควรพัฒนาระดับปานกลางเป็นส่วนใหญ่ ส่วนบุคลากรเห็นว่า ควรพัฒนาระดับมาก โดย 3 ลำดับแรกที่บัณฑิตควรต้องพัฒนามีดังนี้

ผู้ใช้บัณฑิตมีความเห็นว่า ลำดับแรกคือ ทักษะการเป็นผู้นำ ลำดับสองคือ ทักษะการจัดระบบและการวางแผน และลำดับสามคือ ทักษะการตัดสินใจ

บัณฑิตมีความเห็นว่า ลำดับแรกคือ ทักษะการจัดระบบและการวางแผน ลำดับสองคือ การบริหารเวลา ลำดับสามคือ ทักษะการผลิตผลงาน

อาจารย์มีความเห็นว่า ลำดับแรกคือ ทักษะการผลิตผลงาน ลำดับสองคือ การบริหารเวลา และลำดับสามคือ ทักษะการจัดระบบและการวางแผน

บุคลากรที่เกี่ยวข้องเห็นว่า ลำดับแรกคือ ทักษะการจัดระบบและการวางแผน ลำดับสองคือ ทักษะการตัดสินใจ และลำดับสามคือ ทักษะการเป็นผู้นำ

ตารางที่ 51 ความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิต บัณฑิต คณาจารย์และบุคลากรที่เกี่ยวข้องต่อความรู้และเทคนิคเฉพาะด้านที่บัณฑิตปริญญาโทและเอกของ มสธ. ยังควรพัฒนา

ความรู้และเทคนิคเฉพาะด้าน	ผู้ใช้บัณฑิต			บัณฑิต			อาจารย์			บุคลากร		
	\bar{x}	S.D.	แปลค่า	\bar{x}	S.D.	แปลค่า	\bar{x}	S.D.	แปลค่า	\bar{x}	S.D.	แปลค่า
1) ทักษะการเขียนรู้ตลอดชีวิต	2.81	1.29	ปานกลาง	3.53	0.84	มาก	3.23	1.19	ปานกลาง	3.88	0.90	มาก
2) ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะที่ได้รับจากการปฏิบัติงาน	2.77	1.31	ปานกลาง	3.52	0.80	มาก	3.53	1.27	มาก	4.06	0.91	มาก
3) ความรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบ นโยบายของหน่วยงาน	2.76	1.17	ปานกลาง	3.47	0.77	ปานกลาง	3.08	1.09	ปานกลาง	4.00	0.83	มาก
4) ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานของการทำงานในระดับสากล	2.87	1.15	ปานกลาง	3.44	0.70	ปานกลาง	3.57	0.77	มาก	3.97	0.80	มาก
5) ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม/สภาพแวดล้อม	2.73	1.14	ปานกลาง	3.42	0.12	ปานกลาง	3.24	0.95	ปานกลาง	3.93	0.78	มาก
เฉลี่ยรวม	2.78	1.12	ปานกลาง	3.47	0.70	ปานกลาง	3.30	0.82	ปานกลาง	3.96	0.78	มาก

เมื่อพิจารณาความรู้และทักษะในกลุ่มความรู้และเทคนิคเฉพาะด้าน พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตเห็นว่า ควรพัฒนาระดับปานกลาง ส่วนบัณฑิตและคณาจารย์เห็นว่า ควรพัฒนามากบ้าง ปานกลางบ้าง ส่วนบุคลากรเห็นว่า ควรพัฒนามาก โดย 3 ลำดับแรกที่บัณฑิตควรต้องพัฒนามีดังนี้

ผู้ใช้บัณฑิตมีความเห็นว่า ลำดับแรกคือ ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานของการทำงานในระดับสากล ลำดับที่สองคือ ทักษะการเขียนรู้ตลอดชีวิต ลำดับสามคือ ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้

บัณฑิตมีความเห็นว่า ลำดับแรกคือ ทักษะการเขียนรู้ตลอดชีวิต ลำดับที่สองคือ ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้ และลำดับสามคือ ความรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบของหน่วยงาน

คณาจารย์มีความเห็นว่า ลำดับแรกคือ ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานของการทำงานในระดับสากล ลำดับที่สองคือ ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้ ลำดับสามคือ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

บุคลากรมีความเห็นว่า ลำดับแรกคือ ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้ ลำดับที่สองคือ ความรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบของหน่วยงาน ลำดับสามคือ ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานของงานในระดับสากล

ผลจากการสอบถามเพิ่มเติมบัณฑิตและอาจารย์โดยคำถามปลายเปิดว่า โดยภาพรวมแล้วความรู้หรือทักษะใดที่บัณฑิตยังต้องพัฒนามากที่สุด

1) ความคิดเห็นของบัณฑิต (เรียงตามลำดับ) ดังนี้

- ภาษาอังกฤษ
- ภาษาต่างประเทศ
- การประสานงานการสร้างเครือข่าย
- บุคลิกภาพ
- ทักษะการตัดสินใจ
- ความสามารถทางวิชาชีพ
- ความรู้ด้าน ICT การวิเคราะห์ข้อมูล

2) ความคิดเห็นของอาจารย์ (เรียงตามลำดับ) ดังนี้

- ภาษาอังกฤษ
- การรู้ข้อมูลข่าวสาร
- การประยุกต์ความรู้และทักษะสู่การปฏิบัติ
- ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

4.1.3 ผลจากการสัมภาษณ์ผู้ใช้บัณฑิต 53 คน เกี่ยวกับความรู้และทักษะทั้ง 5 กลุ่มที่บัณฑิตปริญญาโทและเอกที่ควรพัฒนาเพิ่มเติม ผลจากการสัมภาษณ์ปรากฏดังนี้

1) กลุ่มทักษะพื้นฐาน

ในกลุ่มทักษะพื้นฐานนี้ ผู้ใช้บัณฑิตมีความเห็นว่า ทักษะที่ยังควรพัฒนาเพิ่มเติมอีกบ้าง เรียงตามลำดับดังนี้

(1) ภาษาอังกฤษ ซึ่งครอบคลุมทั้งการอ่าน การเขียน และความเข้าใจ

ภาษาอังกฤษ

(2) ทักษะ ICT

(3) ทักษะการคิดคำนวณและทักษะการรู้ข่าวสารข้อมูล ในลำดับเดียวกัน

2) กลุ่มความสามารถทางวิชาชีพ

ผู้ใช้บัณฑิตมีความเห็นว่า ทักษะในกลุ่มนี้ที่ยังควรพัฒนาเพิ่มเติมอีกบ้าง เรียงตามลำดับดังนี้

- (1) ทักษะการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา
- (2) ทักษะการคิดสร้างสรรค์
- (3) ทักษะการสรุปความ

3) ทักษะความสามารถส่วนบุคคล

ผู้ใช้บัณฑิตมีความเห็นว่า ทักษะในกลุ่มนี้ที่ยังควรพัฒนาเพิ่มเติมอีกบ้าง

เรียงลำดับดังนี้

- (1) การพึ่งพาตนเอง
- (2) ความรับผิดชอบ : ความสามารถในการทำงานได้ทันเวลา
- (3) ความซื่อสัตย์สุจริต

4) ทักษะการจัดระบบงาน

ผู้ใช้บัณฑิตมีความเห็นว่า ในกลุ่มนี้ที่ยังควรพัฒนาเพิ่มเติมอีกบ้าง เรียง

ตามลำดับดังนี้

- (1) การตัดสินใจ
- (2) ความเป็นผู้นำ
- (3) การประกอบธุรกิจ

5) ความรู้และเทคนิคเฉพาะด้าน

ผู้ใช้บัณฑิตมีความคิดเห็นว่า ทักษะในกลุ่มนี้ที่ควรพัฒนาเพิ่มเติมอีกบ้าง เรียง

ตามลำดับดังนี้

- (1) ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม/สภาพแวดล้อม
- (2) ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะที่ได้รับสู่การปฏิบัติงาน
- (3) ทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต

นอกจากความรู้และทักษะทั้ง 5 กลุ่มแล้ว ผู้ใช้บัณฑิตยังเสนอว่า บัณฑิตควรมีการพัฒนาทักษะเฉพาะอาชีพ การประสานงาน การเผชิญปัญหาและการแก้ปัญหา เพิ่มเติมอีกด้วย

4.2 ยกร่าง แนวทางการพัฒนาคุณภาพบัณฑิตปริญญาโทและเอกของ มสธ. ให้สนองความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลทั้งหมดมาจัดทำเป็นร่างแนวทางการพัฒนาคุณภาพบัณฑิตของ มสธ. ได้ร่างแนวทางการพัฒนาบัณฑิต ซึ่งประกอบด้วย 2 เรื่อง คือ 1) ประเภทของความรู้และทักษะที่ควรพัฒนา และ 2) วิธีการพัฒนา ดังนี้

4.2.1 ประเภทของความรู้และทักษะที่ควรพัฒนาบัณฑิต มสธ. ประเภทของความรู้และทักษะที่ควรพัฒนาในบัณฑิตปริญญาโทและเอกของ มสธ. ประกอบด้วย ความรู้และทักษะ 5 กลุ่ม ซึ่งในแต่ละกลุ่มมีความรู้และทักษะที่ควรพัฒนาเรียงลำดับดังนี้

- 1) กลุ่มทักษะพื้นฐาน
 - ภาษาอังกฤษ (ครอบคลุมการพูด การเขียน และความเข้าใจภาษาอังกฤษ)
 - ทักษะ ICT
- 2) กลุ่มความสามารถทางวิชาชีพ
 - ทักษะการคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม
 - ทักษะการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา
 - ทักษะการสรุปความและทักษะการค้นคว้าข้อมูล
- 3) กลุ่มทักษะความสามารถส่วนบุคคล
 - ความรับผิดชอบ ความสามารถทำงานได้ทันเวลา
 - การพึ่งพาตนเอง
 - ความสามารถในการทำงานร่วมกับคนต่างภาษา ต่างวัฒนธรรม
 - ความสามารถในการปรับตัว : ยืดหยุ่น
 - ความซื่อสัตย์สุจริต
- 4) กลุ่มทักษะการจัดระบบการงาน
 - ทักษะความเป็นผู้นำ
 - ทักษะการจัดระบบและการวางแผน
 - ทักษะการตัดสินใจ
 - ทักษะการผลิตผลงาน
 - การบริหารเวลา

- 5) กลุ่มความรู้และเทคนิคเฉพาะด้าน
 - ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานของงานในระดับสากล
 - ทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต
 - ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้สู่การปฏิบัติงาน
 - ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม/สภาพแวดล้อม
- 6) ความรู้และทักษะด้านอื่นๆ
 - ทักษะการประกอบธุรกิจ
 - การประสานงานการสร้างเครือข่าย
 - นวัตกรรม
 - ความสามารถทางวิชาชีพ
 - การวิเคราะห์ข้อมูล

4.2.2 วิธีการพัฒนาความรู้และทักษะทั้ง 5 กลุ่ม

1) วิธีการพัฒนาในภาพรวม

- จัดเป็นหลักสูตรภาคบังคับให้ทุกคนต้องเรียน (กรณีภาษาอังกฤษ)
- จัดเป็นโปรแกรมให้ศึกษาด้วยตนเอง
- จัดอบรมหลักสูตรระยะสั้น เน้นการฝึกปฏิบัติ
- เพิ่มเป็นรายวิชาในหลักสูตร
- สอดแทรกในทุกวิชา
- เพิ่มในกิจกรรมประสบการณ์วิชาชีพ
- อบรมปฏิบัติการ
- ฝึกงานในสถานการณจริง
- ทำสื่อเสริมให้ความรู้
- ศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ
- หน่วยงานจัดฝึกอบรมให้
- เรียนรู้จากการปฏิบัติงาน
- เรียนรู้จากหัวหน้างานและเพื่อนร่วมงาน
- ศึกษาดูงานทั้งในและต่างประเทศ

2) วิธีการพัฒนาบัณฑิตแยกตามประเภทความรู้และทักษะ

วิธีการพัฒนาความรู้และทักษะแก่บัณฑิตปริญญาโทและปริญญาเอก ประกอบด้วยวิธีการต่อไปนี้

2.1) จัดเป็นวิชาเฉพาะให้เรียนเพิ่มเติม เช่น จัดเป็นชุดทางไกล / หรืออบรมระยะสั้น / หรือจัดเป็นสื่อเสริมความรู้ ควรจัดเนื้อหาต่อไปนี้

- ภาษาอังกฤษ (ฟัง พูด อ่าน เขียน ความเข้าใจภาษา)
- การคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม
- การเรียนรู้ตลอดชีวิต
- ความรู้และทักษะ ICT
- การคิดคำนวณ การวิเคราะห์ข้อมูล
- ทักษะการวิเคราะห์และการแก้ปัญหา
- การสรุปความคิดรวบยอด
- การจัดระบบและการวางแผน

2.2) สอดแทรกในรายวิชาที่เกี่ยวข้อง ได้แก่เนื้อหาต่อไปนี้

- ทักษะการสรุปความ
- การวิเคราะห์ สังเคราะห์
- การจัดระบบวางแผน
- ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานในระดับสากล
- ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม
- การประยุกต์ความรู้สู่การปฏิบัติงาน
- ทักษะการประกอบธุรกิจ
- การประสานงานและการสร้างเครือข่าย
- ทักษะการผลิตผลงาน

2.3) สอดแทรกในกิจกรรมประสบการณ์วิชาชีพ ได้แก่เนื้อหาต่อไปนี้

- ความรับผิดชอบ
- การทำงานร่วมกับผู้อื่น
- การปรับตัว

- การพึ่งพาตนเอง
- การตัดสินใจ
- การบริหารเวลา
- ความเป็นผู้นำ
- การพัฒนาบุคลิกภาพ
- การแก้ปัญหา

2.4) จัดอบรมปฏิบัติการ ได้แก่เนื้อหาต่อไปนี้

- ภาษาอังกฤษ
- การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่
- ทักษะการคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม
- การประกอบธุรกิจ
- การผลิตผลงาน
- ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานของงานในระดับสากล
- การจัดระบบและการวางแผน
- การพัฒนาบุคลิกภาพ

2.5) จัดให้มีการฝึกงานในสถานการณืจริง ในเรื่องต่อไปนี้

- การคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา
- ภาวะผู้นำ
- การตัดสินใจ
- การบริหารเวลา
- การประยุกต์ใช้ความรู้สู่การปฏิบัติงาน

สำหรับการวัดผล ประเมินผล สามารถดำเนินการตามระบบการจัดการเรียนการสอนทางไกลของมหาวิทยาลัย ซึ่งถ้าศึกษาจากสื่อประเภทต่างๆ ก็จะมีการประเมินผลตนเองก่อนเรียนด้วยแบบประเมินก่อนเรียน การประเมินระหว่างเรียน (ซึ่งอาจจะเป็นการทำแบบฝึกหัด การทำกิจกรรมตามที่กำหนด หรือการทำแบบทดสอบระหว่างเรียน) และหลังจากศึกษาบทเรียนด้วยตนเองจบแล้ว ก็จะมีการประเมินผลตนเองหลังเรียน ด้วยแบบประเมินหลังเรียน ถ้าเป็นการฝึกอบรม หรือการฝึกปฏิบัติ ก็จะเป็นการประเมินด้วยวิธีต่างๆ เช่น ความสนใจในระหว่างการอบรม ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติ และผลสัมฤทธิ์หลังการฝึกอบรม เป็นต้น

จากนั้น คณะผู้วิจัยนำร่างแนวทางพัฒนาคุณภาพบัณฑิตมาเสนอในการประชุมผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เกี่ยวข้อง 10 ท่าน ได้รับข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

สรุปผลจากการระดมความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้แทนศิษย์เก่า

สรุปผลจากการระดมความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้แทนศิษย์เก่า จำนวน 10 ท่านต่อ ร่างแนวทางการพัฒนาคุณภาพบัณฑิตปริญญาโทและเอกของ มสธ.ให้สนองความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต สามารถสรุปผลในประเด็นหลักๆ ได้ ดังนี้

1. ความคิดเห็นต่อผลการวิจัย ผู้เข้าร่วม focus group เห็นด้วยกับผลการวิจัยที่ว่า ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อความรู้และทักษะทั้ง 5 กลุ่ม คือ ทักษะพื้นฐาน ความสามารถทางวิชาชีพ ทักษะความสามารถส่วนบุคคล ทักษะด้านการจัดระบบองค์กร และ ความรู้และทักษะเฉพาะด้าน ทั้งในภาพรวมและรายด้านในระดับมากเป็นส่วนใหญ่ ที่ประชุมให้ข้อสังเกตว่า จากการที่รับทราบข้อมูลโดยทั่วไปในประเทศ พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตยังไม่ค่อยพึงพอใจกับคุณภาพของบัณฑิตในปัจจุบันนัก ที่ประชุมได้อภิปรายกันและกล่าวโดยสรุปว่า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชส่วนใหญ่เป็นผู้ใหญ่วัยทำงาน ปฏิบัติงานอยู่แล้วมาเรียนเพื่อเพิ่มพูนความรู้ เพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติงานให้ดีขึ้น ดังนั้น บัณฑิตของ มสธ. ส่วนใหญ่จึงรับความรู้และทักษะจากมหาวิทยาลัยไปอย่างเต็มที่เพื่อนำไปใช้ จึงทำให้นายจ้างพึงพอใจดังปรากฏตามผลการวิจัย

2. ด้านความรู้และทักษะที่บัณฑิตยังควรต้องพัฒนา ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้แทนบัณฑิตเห็นด้วยกับผลการวิจัยเกี่ยวกับความรู้และทักษะที่บัณฑิตปริญญาโทและเอกของมหาวิทยาลัยยังควรต้องพัฒนา และให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า นักศึกษาของเรายังต้องพัฒนามากในเรื่องของภาษาอังกฤษ เรื่องการสร้างกรอบแนวคิด การสร้าง framework การสร้างนวัตกรรม ความสามารถในการเป็น start up ความสามารถในการร่วมมือกับผู้อื่น ความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ การมีความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานวิชาชีพในระดับสากล เป็นต้น

3. แนวทางการพัฒนาคุณภาพบัณฑิตในส่วนของด้านเนื้อหาหลักสูตร สรุปได้ว่า ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้แทนบัณฑิตเห็นด้วยกับเนื้อหาหลักสูตรที่นำเสนอตามผลการวิจัยครั้งนี้ และพิจารณาเพิ่มเติมในความรู้และทักษะที่ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอตามข้อ 2

นอกจากนั้น ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้แทนบัณฑิตยังให้ข้อเสนอแนะว่า อาจพิจารณาจัดกลุ่มความรู้และทักษะตามเงื่อนไขต่างๆ เช่น แบ่งตามความจำเป็นที่ต้องได้รับ เช่นแบ่งเป็น 1) กลุ่มทักษะที่จะต้องทำได้ 2) กลุ่มความรู้และทักษะที่ต้องรู้ และ 3) กลุ่มความรู้และทักษะที่ควรรู้ หรือแบ่งตามความรู้

หรือทักษะหลักและรอง เช่นแบ่งเป็น 1) Core Competency และ 2) Functional Competency โดย Functional Competency ยังเป็น 2.1) Common Functional Competency และ 2.2) Specific Functional Competency หรือแบ่งตาม Domain โดยแบ่งเป็น 1) กลุ่มพุทธิพิสัยหรือความรู้ 2) กลุ่มทักษะพิสัยหรือทักษะที่จะต้องปฏิบัติได้ และ 3) กลุ่มเจตพิสัย คือ สื่อที่จะต้องสร้างให้เกิดความคิด เกิดเป็นเจตคติ

การแบ่งกลุ่มดังกล่าวนี้ก็เพื่อจะออกแบบวิธีการถ่ายทอดความรู้และทักษะได้อย่างเหมาะสม

4. แนวทางการพัฒนาคุณภาพบัณฑิตในด้านวิธีการและสื่อที่ใช้ในการถ่ายทอดความรู้และทักษะต่างๆ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้แทนบัณฑิตเห็นด้วยกับการที่ต้องใช้วิธีการที่หลากหลายและใช้สื่อที่หลากหลายในการให้ความรู้และฝึกทักษะต่างๆ ให้แก่นักศึกษาระดับปริญญาโทและปริญญาเอกตามที่เสนอในผลการวิจัย โดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้แทนบัณฑิตเสนอว่า วิธีการและสื่อที่จะใช้ควรพิจารณาจากประเภทของความรู้และทักษะตามข้อ 3 ถ้าเป็นเนื้อหาประเภทที่ต้องการให้ความรู้ ก็อาจจะถ่ายทอดโดยสื่อประเภทต่างๆ เช่น สิ่งพิมพ์ สื่อออฟไลน์หรือออนไลน์ ถ้าเป็นเนื้อหาในส่วนของทักษะก็อาจต้องใช้การฝึกปฏิบัติ เช่น การฝึกอบรมเฉพาะ ฝึกปฏิบัติในกิจกรรมหรือในสถานการณ์ต่างๆ หรือการฝึกโดยใช้สื่อการเรียนรู้อย่างตนเอง หากเป็นเรื่องของเจตคติอาจจะต้องเป็นการฝึกโดยใช้กรณีศึกษา ต้องปลูกฝังเป็นระยะยาวตั้งแต่แรกเข้าศึกษา นอกจากนั้นยังต้องให้บัณฑิตไปฝึกเองเพิ่มเติมเมื่อออกไปปฏิบัติงานแล้วเป็นการฝึกในการทำงาน เป็นต้น

5. แนวทางการพัฒนาคุณภาพบัณฑิตในด้านช่วงเวลาในการให้ความรู้และฝึกทักษะต่างๆ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้แทนบัณฑิตเห็นด้วยที่ผู้วิจัยเสนอให้มีการพัฒนานักศึกษาเป็นระยะๆ ตั้งแต่แรกเข้า ซึ่งแบ่งเป็นช่วงการปฐมนิเทศ ช่วงเริ่มศึกษา ช่วงระหว่างศึกษา และช่วงก่อนสำเร็จการศึกษา

ทั้งนี้มีข้อเสนอแนะว่า

ในช่วงปฐมนิเทศ มหาวิทยาลัยควรใช้เวลาในช่วงปฐมนิเทศมากกว่าที่เป็นอยู่ ซึ่งมีเพียงวันเดียว ควรเพิ่มเวลามากขึ้นเพื่อจะนำไปฝึกทักษะที่จำเป็นในการเรียนด้วยระบบการศึกษาทางไกล ทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต และทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นต้น

ในช่วงเริ่มศึกษา ซึ่งผลการวิจัยเสนอให้ฝึกทักษะพื้นฐานต่างๆ ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นด้วยและให้เพิ่มเติมการให้ความรู้และการฝึกเกี่ยวกับการวางแผน การจัดระบบ การวางกรอบแนวคิด เพื่อที่จะได้วางแผนการเรียนรู้อย่างตนเองด้วย

ในช่วงระหว่างศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้แทนศิษย์เก่าเห็นด้วยว่าเป็นการให้ความรู้และฝึกทักษะในอีก 4 กลุ่มที่เหลือ โดยใช้วิธีการและสื่อที่หลากหลาย ฝึกในช่วงเวลาและสถานการณ์ต่างๆ กัน

ในช่วงก่อนสำเร็จการศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้แทนศิษย์เก่าเห็นด้วยอย่างยิ่งว่า ให้นำทักษะบางด้านที่จำเป็นอย่างยิ่งต่อการปฏิบัติงานมาทบทวนอีก

7. ความรู้และทักษะที่จะพัฒนานักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ควรเป็นมาตรฐานสากล ผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อเสนอแนะว่า ความรู้และทักษะต่างๆ ที่จะนำมาศึกษาหรือนำมาพัฒนานักศึกษานั้น ควรจะสอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพที่เป็นสากลเป็นที่ยอมรับ ซึ่งเมื่อนักศึกษาได้รับความรู้และทักษะเหล่านี้ไปแล้ว สามารถนำไปปฏิบัติงานได้ในระดับมาตรฐาน จะทำให้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยไปแล้ว สามารถทำงานได้อย่างกว้างขวางทั้งในและต่างประเทศ

8. การวัดและประเมินผลความรู้และทักษะต่างๆ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้แทนศิษย์เก่าให้ข้อเสนอแนะว่า การวัดประเมินผลความรู้และทักษะต่างๆ ที่นำมาพัฒนานักศึกษานั้น เมื่อจะวัดผลหรือประเมินผลไม่ควรจะเน้นที่การสอบ ควรจะหาวิธีการวัดหรือประเมินที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข เช่น อาจประเมินจากความสนใจ ความเอาใจใส่ การลงมือปฏิบัติ จากผลการปฏิบัติ จากการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ การนำความรู้ไปสร้างสรรค์งานต่างๆ เป็นต้น

4.3 แนวทางการพัฒนาคุณภาพบัณฑิตของ มสธ. หลังจากปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้วิจัยได้นำร่างแนวทางการพัฒนาคุณภาพบัณฑิต มสธ. เสนอในที่ประชุมผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการศึกษาทางไกล 10 ท่าน เพื่อขอให้ท่านวิพากษ์และให้ข้อเสนอแนะ แล้วนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงร่างแนวทางฯ ให้ชัดเจนขึ้น ได้แนวทางการพัฒนาคุณภาพบัณฑิต มสธ. ดังต่อไปนี้

การพัฒนาคุณภาพบัณฑิตปริญญาโทและปริญญาเอกของ มสธ. มหาวิทยาลัยควรพัฒนาตลอดกระบวนการของการศึกษา คือ 1) ช่วงปฐมนิเทศ 2) ช่วงเริ่มศึกษา 3) ในระหว่างศึกษา และ 4) ช่วงก่อนสำเร็จการศึกษา โดยในแต่ละช่วงมีความรู้และทักษะที่ควรพัฒนาและวิธีการที่จะใช้ในการพัฒนาดังต่อไปนี้

ภาพ แนวทางการพัฒนาคุณภาพบัณฑิตของ มสธ.

1) ช่วงปฐมนิเทศ ความรู้เบื้องต้น	2) ช่วง เริ่มการ ศึกษา	3) ช่วงระหว่างการศึกษา										4) ช่วงก่อนสำเร็จ การศึกษา			
		วิธี การ/สื่อ	วิธีการ/สื่อ										วิธีการ/สื่อ		
			จัดทำ ชุดวิชา พื้นฐาน และจัดทำ เป็นสื่อ เสริม	ทำ ชุด วิชา ใหม่	สอด แทรก ในชุด วิชาที่มี อยู่แล้ว	สื่อ เสริม สื่อ ออนไลน์	สื่อ เสริม CD/ VCD	สื่อ เสริม สื่อสิ่ง พิมพ์	ราย การ วิทยุ	ราย การ TV	สัมมนา เสริม	จัดอบรม ระยะสั้น (คล้าย ประสอบ การณื วิชาชีพ)	เพิ่มใน กิจ กรรม ชมรม นศ.	สอด แทรก ในชุดวิชา ภาค กศ. สุดท้าย	จัด อบ รม 1-2 วัน
ความรู้เบื้องต้น - ความรู้เกี่ยวกับการเรียน ในระบบการศึกษาทางไกล - ทักษะการแสวงหา ความรู้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ตลอดชีวิต วิธีการ/สื่อ - สิ่งพิมพ์ - CD/DVD - วิทยากร - สื่อออนไลน์	1. กลุ่มทักษะพื้นฐาน - การอ่านภาษาอังกฤษ - การเขียนภาษาอังกฤษ - การพูด การฟัง - ความเข้าใจภาษาอังกฤษ - ทักษะการรู้ข่าวสารข้อมูล (Information literacy) - ทักษะ ICT	✓													

1) ช่วงปฐมนิเทศ ความรู้เบื้องต้น	ความรู้และทักษะ	2) ช่วง เริ่มการ ศึกษา	3) ช่วงระหว่างการศึกษา										4) ช่วงก่อนสำเร็จ การศึกษา								
		วิธี การ/สื่อ	วิธีการ/สื่อ													วิธีการ/สื่อ					
		จัดทำ ชุดวิชา พื้นฐาน และจัดทำ เป็นสื่อ เสริม	ทำ ชุด วิชา ใหม่	สอด แทรก ในชุด วิชาที่มี อยู่แล้ว	สื่อ เสริม สื่อ ออนไลน์	สื่อ เสริม CD/ VCD	สื่อ เสริม สื่อสิ่ง พิมพ์	ราย การ วิทยุ	ราย การ TV	สัมมนา เสริม	จัดอบรม ระยะสั้น (คล้าย ประสอบ การณ วิชาชีพ)	เพิ่มใน กิจ กรรม ชมรม นศ.	สอด แทรก ในชุดวิชา ภาค กศ. สุดท้าย	จัด อบ รม 1-2 วัน	ประสอบ การณ วิชาชีพ						
	- ความสามารถในการปรับตัว - ความซื่อสัตย์สุจริต			✓				✓	✓								✓	✓			
	4. กลุ่มทักษะการจัดระบบงาน - ทักษะความเป็นผู้นำ - ทักษะการจัดระบบและการ วางแผน - ทักษะการตัดสินใจ - ทักษะการผลิตผลงาน - ทักษะการบริหารเวลา		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓								✓	✓	✓	✓	
	5. กลุ่มความรู้และเทคนิคเฉพาะ ด้าน - ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานของงาน ในระดับสากล - ทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต			✓	✓													✓	✓	✓	✓

1) ช่วงปฐมนิเทศ ความรู้เบื้องต้น	2) ช่วง เริ่มการ ศึกษา	3) ช่วงระหว่างการศึกษา										4) ช่วงก่อนสำเร็จ การศึกษา				
		ความรู้และทักษะ	ความรู้และทักษะ	วิธีการ/สื่อ										วิธีการ/สื่อ		
				จัดทำ ชุดวิชา พื้นฐาน และจัดทำ เป็นสื่อ เสริม	ทำ ชุด วิชา ใหม่	สอด แทรก ในชุด วิชาที่มี อยู่แล้ว	สื่อ เสริม สื่อ ออนไลน์	สื่อ เสริม CD/ VCD	สื่อ เสริม สื่อสิ่ง พิมพ์	ราย การ วิทยุ	ราย การ TV	สัมมนา เสริม	จัดอบรม ระยะสั้น (คล้าย ประสบ การณ์ วิชาชีพ)	เพิ่มใน กิจ กรรม ชมรม นศ.	สอด แทรก ในชุดวิชา ภาค กศ. สุดท้าย	จัด อบ รม 1-2 วัน
		- ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม/ สภาพแวดล้อม	✓	✓	✓					✓					✓	
		- ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้สู่การ ปฏิบัติงาน		✓	✓				✓	✓	✓				✓	
		6. ความรู้และทักษะด้านอื่นๆ														
		- ทักษะการประกอบธุรกิจ	✓		✓			✓	✓					✓	✓	
		- การประสานงานการสร้างเครือข่าย		✓	✓				✓						✓	
		- บุคลิกภาพ		✓	✓				✓						✓	
		- ความสามารถทางวิชาชีพ	✓		✓			✓	✓	✓	✓				✓	

ช่องที่มีเครื่องหมาย ✓ หมายถึง การพัฒนาความรู้และทักษะใช้วิธีการตามเครื่องหมาย ✓

ช่องที่ไม่มีเครื่องหมาย ✓ หมายถึง ไม่ได้ใช้วิธีการหรือสื่อ นั้น

จากภาพ แนวทางการพัฒนาคุณภาพบัณฑิตปริญญาโทและเอกของ มสธ.

แนวทางการพัฒนาคุณภาพบัณฑิตปริญญาโทและเอกของ มสธ. ประกอบด้วย ประเภทของความรู้และทักษะที่ควรพัฒนา วิธีการในการพัฒนา และช่วงเวลาในการพัฒนา ซึ่งเป็น การพัฒนาตลอดช่วงเวลาของการศึกษา ตั้งแต่แรกเข้าจนสำเร็จการศึกษา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) ช่วงการปฐมนิเทศ ในการปฐมนิเทศนักศึกษาในระดับปริญญาโทและเอกนั้น จะเน้น ความรู้และทักษะเบื้องต้นใน 2 ประเด็นใหญ่ คือ ความรู้เกี่ยวกับการเรียนในระบบการศึกษาทางไกล และ ความรู้และทักษะในการเรียนรู้ตลอดชีวิต วิธีการคือ จัดทำเอกสารให้ความรู้ จัดทำ CD/DVD เผยแพร่ความรู้ ใช้สื่อออนไลน์เผยแพร่ความรู้และให้ความรู้โดยวิทยากร

หลังจากการปฐมนิเทศแล้ว เมื่อนักศึกษาเข้าสู่ระบบการเรียนจึงเริ่มส่งเสริมความรู้ และทักษะทั้ง 5 กลุ่ม ใน 3 ช่วงเวลา ดังนี้

2) ช่วงเริ่มศึกษา ช่วงเริ่มศึกษาเป็นการให้ความรู้และทักษะในกลุ่มทักษะพื้นฐาน ซึ่ง ประกอบด้วย การให้เรียนรู้ภาษาอังกฤษทั้งด้านการอ่าน เขียน ฟัง พูด ความเข้าใจในภาษาอังกฤษ รวมทั้งทักษะ Information literacy และ ทักษะ ICT วิธีการก็คือ จัดทำเป็นชุดวิชาพื้นฐาน และจัดทำ เป็นสื่อเสริมให้เรียน

3) ช่วงระหว่างศึกษา ช่วงระหว่างศึกษาเป็นการปลูกฝังความรู้และทักษะทั้ง 5 กลุ่ม คือ กลุ่มความสามารถทางวิชาชีพ กลุ่มทักษะความสามารถส่วนบุคคล กลุ่มทักษะการจัดระบบ การงาน และกลุ่มความรู้และเทคนิคเฉพาะด้าน รวมทั้งเพิ่มกลุ่มความรู้และทักษะด้านอื่นๆ ในการ ปลูกฝังหรือให้ความรู้ทักษะในแต่ละกลุ่มและแต่ละด้านย่อยๆ สำหรับวิธีการจะใช้วิธีการและสื่อที่ หลากหลาย เช่น ผลิตเป็นชุดวิชาใหม่ให้ศึกษาสอดแทรกในชุดวิชาที่มีอยู่แล้ว ทำเป็นสื่อเสริม เช่น สื่อ สิ่งพิมพ์ CD/VCD สื่อออนไลน์ รายการวิทยุ รายการโทรทัศน์ การสัมมนาเสริม จัดอบรมระยะสั้น เป็นต้น

4) ช่วงก่อนสำเร็จการศึกษา ในช่วงก่อนสำเร็จการศึกษานี้ อาจนำความรู้และทักษะที่ ให้ในระหว่างศึกษาแล้ว และอาจนำบางด้านที่ต้องการเน้น มาให้ความรู้และทักษะเพิ่มเติมในช่วงนี้ อีก ดังตัวอย่างในกลุ่มความสามารถทางวิชาชีพ ทักษะการคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ทักษะการ วิเคราะห์และการแก้ปัญหา ทักษะการสรุปความคิดรวบยอด และทักษะการค้นคว้าข้อมูล ควรนำมา ให้หรือฝึกเพิ่มเติมในช่วงก่อนสำเร็จการศึกษาอีก เพราะสามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ ส่วน วิธีการหรือสื่อที่ใช้ให้ความรู้นั้น อาจใช้หลายวิธี ได้แก่ สอดแทรกไปในชุดวิชาที่ต้องศึกษาในภาค การศึกษาทำๆ จัดอบรมระยะสั้น 1-2 วัน เป็นการเฉพาะ และจัดในกิจกรรมประสพการณ์วิชาชีพ เป็นต้น